

Nr 75.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter; given Stockholms slott den 5 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga det i berörda protokoll intagna förslag till förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

GUSTAF.

Ola Jeppsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1932.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Jeppsson:

I skrivelse den 17 november 1931 har generalpoststyrelsen framlagt förslag till nya bestämmelser rörande villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Då jag nu har att anmäla detta ärende, torde jag till en början få lämna en kortfattad översikt över tidigare och för närvarande gällande bestämmelser i ämnet, särskilt i vad avser avgifterna för dylik postbefordran.

Postbefordran av tidningar har ägt rum alltsedan 1600-talet. Till en början var särskild avgift icke fastställd för denna befordran, utan tidningarna voro — i den mån de icke voro befriade från postavgift — underkastade samma avgifter som brev. Sedan rikets ständer i skrivelse den 29 juli 1815 uttalat den önskan, att Kungl. Maj:t vid ansökningar om postfrihet för tidningar måtte i synnerhet fästa avseende å sådana, som kunde vara av allmän gagnelighet samt ledande till allmän upplysning i såväl ekonomiska som vetenskapliga ämnen, medgav Kungl. Maj:t genom brev den 15 december 1820, att alla dagblad finge med posterna avsändas mot en avgift, motsvarande $\frac{1}{8}$ av brevportot, med åtnjutande i övrigt av för vikten fastställd moderation. Vid 1823 års riksdag beslöto ständerna, att alla utkommande tidningar jämte åtföljande bihang med undantag av offentliga bulletiner skulle förses med en särskild charta-sigillata-stämpel och i stället åtnjuta postfrihet, »så att alla dagblad skulle kunna, oberoende av i förväg lagda hinder, portofritt kringsändas till landsorterna utan all annan förhöjning för läsare därstädes än det postförvaltarna tillkommande arvode». I anslutning härtill fastställde Kungl. Maj:t genom kungörelsen den 8 januari 1824 angående stämpelpappersavgiften beloppet av dylik charta-sigillata-stämpel å tidningarna, och genom kungörelsen den 23 januari 1830 angående stämpelpappersavgiften utsträcktes dylik stämpelbeläggning och därmed förmån av fri postbefordran till »periodiska skrifter» och »broschyren». Avgiften för tidningsstämpeln undergick sedermera åtskilliga förändringar såväl nedåt som uppåt samt bestämdes slutligen genom kungörelsen den 30 november 1860 till visst belopp i förhållande till tidningarnas ytinnehåll, nämligen 0.2 öre, då papperets ena yta uppginge till högst 200 kvadratdecimaltum, och därutöver 0.1 öre för varje ytterligare 200 kvadratdecimaltum i papperets yta. Förutom stämpelavgift utgick för tillhandahållande av tidningar genom postverkets förmedling ett särskilt arvode till postförvaltarna, vilket arvode, efter att hava undergått åtskilliga förändringar, år 1863 bestämdes till, för år räknat, 50 öre för tidning eller tidskrift, som utgaves en gång i veckan eller mindre ofta, och så vidare allt efter periodiciteten upp till 3 riksdaler för tidning, som utkomme sex eller flera gånger i veckan. Föreskrifterna om arvode till postförvaltare gällde endast beträffande tidningar, som tillhandahöllös efter abonnemang genom postförvaltarens förmedling. Vid sidan härav försändes tidningar och tidskrifter i stor omfattning med posten under korsband utan någon som helst avgift till postkassan eller postpersonalen.

De sedan 1820-talet gällande grunderna beträffande ersättning för tidningarnas postbefordran visade sig emellertid i längden otillfredsställande såväl ur postverkets som allmänhetens synpunkt. För postverkets del erinrades bland annat om den olägenheten, att inkomsterna av tidningsstämplingen icke inflöto till postkassan utan ingingo direkt till riksgäldskontoret.

Efter åtskilliga framställningar och förslag av generalpoststyrelsen framlades vid 1872 års riksdag i proposition nr 18 förslag till ändrade bestämmelser i ämnet. Sedan detta förslag med några mindre ändringar bifallits av riksdagen (skrivelse nr 42), utfärdades den 18 oktober 1872 kungörelse angå-

ende villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran. Enligt denna författning grundades avgifterna för tidnings tillhandahållande genom postverket huvudsakligen på prenumerationspriset. Sålunda bestämdes postavgiften vid postabonnemang å eller eljest regelbunden postbefordran av tidning, som inom riket utgäves å annan ort än där abonnenten bodde eller vistades, till att i allmänhet motsvara en femtedel av prenumerationspriset för tidning, som utkomme mer än en gång i veckan, och en tiondel av nämnda pris för tidning, som utkomme en gång i veckan eller mindre ofta, dock med vissa maximeringar allt efter tidningens periodicitet och yttnehåll. För tidning, som utan att vara för viss tid rekviderad kunde komma att av tillfällig anledning i enstaka nummer försändas med posten, förutsattes i förenämnda proposition nr 18, att postbefordringen finge ske mot vanligt korsbandsporto. De nya bestämmelserna gävo en betydande ökning åt postverkets tidningsrörelse men medförde också en så stark stegring av postverkets arbete, att de ekonomiska verkningarna snart nog visade sig vara för verket allt annat än fördelaktiga. För att åvägabringa en minskning i utgifterna för tidningsrörelsen framlades för 1876 års riksdag (proposition nr 24) förslag om ett billigare korsbandsporto för tidningar, vilka utan att prenumerering vid postanstalt ägt rum försändes under band. Förslaget bifölls av riksdagen (skrivelse nr 65). Detta korsbandsporto utgick med 1 öre per 10 ort (motsvarar ungefär 42.5 gram), dock minst 3 öre per försändelse. För att erhålla ökning i postverkets inkomster höjdes genom kungörelsen den 2 maj 1879 angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran korsbandsportot för tidningar till 2 öre per 50 gram med en minimiavgift av 4 öre, varjämte för att förhindra, att detta för postverket bekvämare försändningssätt komme att i mindre grad än dittills anlitas för befordran av tidningar, postavgifterna vid postabonnemang höjdes till en fjärdedel av prenumerationspriset för tidning, som utkomme mer än en gång i veckan, och en åttiondel av samma pris för andra tidningar. Med hänsyn till sedermera inträdd förbättring i postverkets ekonomi sänktes genom kungörelsen den 11 maj 1883 angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran korsbandsportot till 1 öre per 50 gram, dock med bibehållande av minimiavgiften, 4 öre, samt postavgifterna vid postabonnemang till en femtedel respektive en tiondel av prenumerationspriset. År 1891 infördes beträffande tidning, som utkom högst en gång i veckan, s. k. lokalabonnemang, d. v. s. postabonnemang för abonnent jämväl å utgivningsorten, varjämte minimiavgiften för tidningskorsband beträffande lokalförsändelse sänktes från 4 till 2 öre.

Sedan med anledning av framställning av 1899 års riksdag en särskild kommitté utarbetat förslag till ändrade bestämmelser om tillhandahållande av tidningar genom postverket, blev frågan genom proposition, nr 44, framlagd för 1904 års riksdag, och efter det riksdagen fattat beslut i ämnet utfärdades den 27 maj 1904 förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter. Denna förordning innehöll icke blott bestämmelser rörande själva postavgifterna för tidningsförsändelser och vad därmed sammanhänger utan även åtskilliga föreskrifter av reglementarisk natur. Såsom

en nyhet stadgades, att tidning för att vinna postbefordran på de i förordningen angivna villkor skulle vara införd i ett hos generalpoststyrelsen fört tidningsregister. Beträffande postabonnemangen gjordes en fullständig omläggning av grunderna för beräkningen av avgifterna i syfte att erhålla en mera rättvis fördelning av avgifterna mellan olika tidningar och samtidigt en förbättrad inkomst av postverkets tidningsrörelse. Sålunda stadgades, att postavgiften vid postabonnemang skulle bestå av dels en förskrivningsavgift, avseende gottgörelse för postverkets arbete med tidningens förskrivning (prenumeration) hos utgivaren, och dels en befodringsavgift, motsvarande ersättning för postverkets bestyr med tidnings försändande och tillhandahållande åt abonnenten. Förskrivningsavgiften var uppdelad i dels en fast avgift å 10 öre för varje abonnemang, oberoende av abonnemangstidens längd, och dels en procentuell avgift, motsvarande 2 procent å prenumerationsavgiften, dock minst 5 öre, allt räknat för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider. Även befodringsavgiften utgjordes av två delar, nämligen dels en periodicitetsavgift av 12 öre för varje nummer i veckan men för tidning, som utkomme med mer än 7 nummer i veckan, 12 öre för vart och ett av 7 nummer och 6 öre för varje överskjutande nummer, och dels en viktavgift av 6 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens årsvikt, beräknad för näst föregående helårsperiod från och med den 1 oktober till och med den 30 september. De förut gällande bestämmelserna om ett särskilt porto för tidningskorsband bibehölls, men vid sidan därav infördes, för att vinna en snabbare postbehandling av genom postverkets förmedling icke förskrivna tidningar, ett förenklat expeditionssätt, utgivarkorsband, med förmånligare postbefodringsavgift. Denna avgift beräknades efter sammanlagda vikten av de å postanstalt å utgivningsorten på en gång till postbehandling avlämnade tidningsförsändelserna och utgjorde 12 öre per kilogram; dock att avgift skulle utgå för minst 2 kilogram. Med utgivarkorsbanden avsågs även att vinna en avlastning av de för postverkets ekonomi alltjämt ofördelaktiga postabonnemangen. Slutligen infördes bestämmelser om tidningsbilagor, och bestämdes befodringsavgiften för sådana bilagor, som icke finge befordras utan särskild avgift, till för varje särskilt exemplar av sådan bilaga $\frac{1}{2}$ öre för varje vikt av 25 gram eller del därav.

Emellertid visade sig åtskilliga av bestämmelserna i 1904 års tidningsförordning giva anledning till avsevärda vantolkningar och missbruk, varjämte allt mer och mer framträdde behov av att ur förordningen utmönstra vissa expeditionsföreskrifter. Sedan med anledning därav generalpoststyrelsen med biträde av utav Kungl. Maj:ts utsedda särskilda sakkunniga utarbetat förslag till ny tidningsförordning, framlades i huvudsaklig överensstämmelse härmed proposition, nr 221, i ämnet för 1916 års riksdag. I 1904 års förordning föreslogs ingen ändring beträffande avgifterna. Däremot föreslogs beträffande postabonnemangen den begränsningen, att dylikt abonnemang skulle medgivas endast å tidning, som utkomme minst en gång i månaden. Syftet med detta villkor var att befria postverket från ett avsevärt arbete, vilket syntes vara av ringa värde för såväl allmänheten som tidningarna. Riksdagen (skrivelse nr

263) biföll propositionen men vidtog med anledning av väckt motion beträffande sistnämnda villkor den inskränknigen, att för att erhålla postabonnemang skulle erfordras, att tidning utkomme minst fyra gånger om året. Detta motiverades därmed, att med den av Kungl. Maj:ts föreslagna bestämmelsen syntes kunna befaras, att den önskvärda spridningen av åtskilliga kulturellt värdefulla tidskrifter kunde komma att i någon mån försvåras. Därefter utfärdades den 17 juni 1916 nu gällande förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter (nr 216).

I 1916 års förordning vidtogs sedermera den ändringen, att den särskilda lägre avgiften för s. k. vanligt tidningskorsband borttogs genom kungörelsen den 30 maj 1919 (nr 273).

År 1920 höjdes provisoriskt avgifterna vid postabonnemang och för utgivar-korsband med 100 procent. I sin skrivelse nr 317, vari riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition i ämnet anmälde detta beslut, framhöll riksdagen nödvändigheten av att såsom grundval för en definitiv reglering av postbefordringsavgifterna lades en utredning rörande postverkets kostnader för tidningsrörelsen och de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang vore sammansatt.

I skrivelse den 25 februari 1921 i fråga om vissa postavgifter meddelade generalpoststyrelsen, att innan frågan om ändring av de grunder, efter vilka avgiften för postabonnemang å tidning beräknades, upptoges till närmare prövning, det hade ansetts nödvändigt undersöka icke blott postverkets kostnader för tidningarna utan även huru dessa kostnader fördelade sig å de olika prestationer, som postverket utförde för tidningarna, samt att det även befunnits nödvändigt att kombinera denna undersökning med en utredning rörande fördelningen av postverkets driftkostnader på samtliga olika rörelsegrenar. Sedan denna utredning slutförts, meddelade generalpoststyrelsen i skrivelse den 27 februari 1922, att utredningen, vad de postabonnerade tidningarna beträffade, givit vid handen, att 22.8 procent av postverkets samtliga driftkostnader komme på tidningsrörelsen. Med siffrorna för 1920, vilket år undersökningen avsåg, skulle postverkets kostnader för de postabonnerade tidningarna uppgått till mellan 15 och 16 miljoner kronor. Emellertid nedgingo sedermera vissa utgiftsposter, och för år 1922 kunde nu ifrågavarande kostnader beräknas till 12 å 13 miljoner kronor. Postverkets inkomster av de postabonnerade tidningarna uppgingo samma år till omkring 3,800,000 kronor. När generalpoststyrelsen i skrivelse den 6 mars 1923 föreslog, att de provisoriska tidningsavgifter, vilka gällt sedan år 1920, skulle utgå under ännu ett år, framhöll också styrelsen att, även om den provisoriska höjningen av postavgiften bibehölls, postverket tillfördes 7 å 8 miljoner kronor mindre än det belopp, vartill postverkets kostnad för tidningsrörelsen kunde beräknas uppgå. Med anledning härav gjorde 1923 års riksdag i skrivelsen nr 136 det uttalandet, att riksdagen förutsatte, att den anmärkningsvärda brist, som ifrågavarande verksamhet uppvisade, vid utredningen angående tidningsförordningens revision bleve särskilt beaktad.

Med anledning av vad sålunda förekommit tillkallade chefen för kommunika-

tionsdepartementet jämlikt av Kungl. Maj:t den 26 oktober 1923 givet bemyndigande fyra personer att i egenskap av sakkunniga samarbeta med generalpoststyrelsen vid verkställande av utredning och avgivande av förslag angående revision av gällande bestämmelser i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Efter överläggningar med de sakkunniga överlämnade generalpoststyrelsen med skrivelse den 11 mars 1924 förslag till ny förordning i ämnet. Styrelsen erinrade därvid till en början, att postverkets för år 1922 till 12 à 13 miljoner kronor beräknade kostnader för de postabonnerade tidningarna vore *delkostnader*, d. v. s. tidningsrörelsen hade belastats med — förutom postverkets direkta kostnader för denna rörelsegren — så stor del av postverkets övriga utgiftsposter, som ansetts stå i förhållande till rörelsens omfattning. Emellertid hade ofta uttalats den meningen, att det icke vore ovillkorligen nödvändigt, att varje särskild rörelsegren »bure sig». Vad särskilt tidningarna beträffade, hade deras kulturella uppgift ansetts vara så stor, att statsverket icke borde taga full ersättning för det arbete, som av postverket utfördes för tidningarnas räkning. Styrelsen hade heller icke ansett sig kunna ifrågasätta, att postverket då skulle beredas full ersättning för tidningsbestyret. Inom styrelsen hade verkställts en utredning angående *merkostnaderna* för postabonnemangen, d. v. s. en beräkning beträffande de utgifter som skulle besparas postverket, om bestyret med postabonnemangen helt och hållet bortföle. En dylik beräkning hade för år 1922 utvisat en merkostnad av omkring 5,900,000 kronor. Postverkets inkomster av postabonnemangen hade samma år, enligt vad i detta sammanhang meddelades, uppgått till 3,900,000 kronor.

Generalpoststyrelsens förslag innebar i huvudsak följande. I fråga om avgifterna vid postabonnemang skulle den i förskrivningsavgiften ingående procentuella avgiftsdelen, för det dåvarande förhöjd från 2 till 4 procent å prenumerationsavgiften, bortfalla, varemot den bestämda avgiften för abonnemangstermin skulle kvarstå förhöjd med 100 procent till 20 öre. Beträffande befodringsavgiften skulle periodicitetsavgiften bibehållas vid sitt med 100 procent förhöjda belopp, 24 öre för varje under en vecka utkommande nummer, dock utan rabatt för varje nummer utöver 7 i veckan. Däremot skulle viktavgiften ökas från 12 öre till 20 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidnings årsvikt. Avgiften för utgivarkorsband skulle utgöra, i stället för 12 öre för varje halvt eller del av halvt kilogram, 20 öre för varje helt eller påbörjat kilogram jämte 2 öre för varje försändelse; för tidningar, som utkomme med minst sex nummer i veckan och såsom utgivarkorsband sändes till återförsäljare, skulle införas s. k. kommissionärskorsband med en lägre avgift, 18 öre för varje helt eller påbörjat kilogram. Tryckalster, som icke utkomme med minst ett nummer i varje kalenderkvartal, skulle icke få införas i tidningsregistret och sålunda icke komma i åtnjutande av den förmånligare utgivarkorsbandsavgiften. För varje anmälan om tidnings intagande i tidningstaxan eller om ändring av däri intagen uppgift skulle av utgivaren erläggas en avgift av 20 kronor.

Ett genomförande av ifrågavarande förslag beräknades för postverket med-

föra en inkomstökning av omkring 640,000 kronor. Emellertid riktades anmärkningar mot förslaget i flera avseenden dels av två reservanter bland de sakkunniga och dels av styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen. Den allvarligaste bland dessa anmärkningar var, att den i befodringsavgiften ingående viktavgiften föreslagits oproportionerligt stor, så att den skulle bliva betungande för de tyngre dagliga tidningarna, under det att för vissa veckotidningar skulle komma att betalas alltför låg avgift.

Vid anmälan den 16 maj 1924 av förslaget anförde dåvarande departementschefen, att med hänsyn härtill förslaget icke utan ytterligare utredning syntes kunna läggas till grund för definitiva bestämmelser i ämnet. Då resultatet av en dylik utredning icke kunde hinna föreläggas den då församlade riksdagen, syntes man böra åtnöjas med provisoriska åtgärder av mindre genomgripande natur. En undersökning av åtskilliga tänkbara alternativ hade givit vid handen, att ett ur ekonomisk synpunkt någorlunda tillfredsställande resultat kunde vinnas utan annan ändring av gällande bestämmelser än en höjning av viktavgiften från 12 öre till 15 öre per kilogram. Härigenom skulle såväl de av reservanterna som de av tidningsorganisationerna framställda önskemålen bliva i huvudsak tillgodosedda med en ganska obetydlig rubbning av bestående förhållanden, samtidigt som en icke oväsentlig inkomstökning komme att tillföras postverket.

Med bifall till departementschefens i enlighet härmed gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t i proposition, nr 226, 1924 års riksdag en höjning av viktavgiften från 12 till 15 öre per kilogram. Riksdagen (skrivelse nr 277) beslöt emellertid med anledning av väckt motion en nedsättning av den procentuella delen av förskrivningsavgiften vid postabonnemang från 4 till 2 procent av prenumerationspriset samt viktavgiftens höjande till 17 öre per kilogram i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 15 öre. Denna ytterligare höjning av sistnämnda avgift vidtogs såsom kompensation för den inkomstminskning, som skulle vållas postverket genom den procentuella avgiftsdelens sänkning.

Beträffande postavgifterna vid postabonnemang vidtogs år 1925 den ändringen, att maximivikten för tidningsexemplar, som skall befordras efter postabonnemang, bestämdes till 250 gram, varjämte medgavs 6 procents rabatt å vederbörande postavgifter för vissa tidningsutgivare, som själva ombesörja de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning till vederbörande abonnemangspostanstalter. Beträffande avgifterna för utgivarkorsband infördes vidare år 1925 dels för försändelse av högst 25 grams vikt utöver nuvarande viktavgift en särskild avgift av 1 öre per försändelse, dels ock för s. k. kommissionärskorsband den av generalpoststyrelsen år 1924 föreslagna lägre avgiften av 18 öre för varje vikt av 1 kilogram eller del därav. År 1927 avskaffades emellertid nyssnämnda tilläggsavgift av 1 öre för försändelse av högst 25 grams vikt och bestämdes i stället, att utgivarkorsband, vars vikt understeg 25 gram, skulle taxeras som om det vägde 25 gram.

I enlighet med generalpoststyrelsens därom gjorda hemställan framlades i proposition nr 233 för 1929 års riksdag förslag om sänkning av avgifterna för utgivarkorsband i allmänhet och kommissionärskorsband från 12 öre per halvt

kilogram respektive 18 öre per kilogram till 10 respektive 15 öre. Bevillningsutskottet (utlåtande nr 26) ansåg de i propositionen framlagda ändringsförslagen utan olägenhet kunna anstå i avvaktan på resultatet av en av generalpoststyrelsen bebådad förnyad utredning beträffande kostnaderna för postverkets olika rörelsegrenar samt avstyrkte förslaget. I enlighet härmed fattade riksdagen beslut (skrivelse nr 267).

Alltsedan år 1920 hava bestämmelserna angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter enligt beslut av riksdagen fastställts att gälla för ett år i sänder, senast genom kungörelsen den 21 maj 1931 (nr 109).

I skrivelse den 30 juni 1926 hemställde svenska tidningsutgivareföreningen, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande möjligheten av en sänkning av tidningsavgifterna samt att, därest ny utredning i kostnadsfrågan ansåges erforderlig, föreningen ävensom eventuellt representant för den nationalekonomiska vetenskapen måtte beredas tillfälle att deltaga i utredningen. Tillika anhöll föreningen, att den måtte erhålla möjlighet att genom någon eller några av sina medlemmar deltaga i utarbetandet av ny tidningsförordning. I utlåtande häröver den 26 oktober 1926 framhöll generalpoststyrelsen, att de av riksdagen åren 1924 och 1925 beslutade ändringarna i avgifterna för postbefordran av tidning tillämpats allt för kort tid för att resultatet av dessa ändringar skulle kunna läggas till grund för ett mera definitivt ordnande av hithörande frågor. Vidare framförde Åhlén & Åkerlunds förlagsaktiebolag i en till Kungl. Maj:t den 13 februari 1930 ingiven skrift vissa synpunkter i fråga om postavgifterna för tidskrifter samt hemställde, att representant för tidskrifternas intressen måtte beredas tillfälle deltaga i en blivande utredning rörande avgifterna för postbefordran av tidningarna.

Sedan den förnyade utredningen rörande postverkets kostnader för dess olika rörelsegrenar slutförts och vissa andra förberedande undersökningar verkställtts samt generalpoststyrelsen i skrivelse den 7 april 1931 gjort framställning om utseende av sakkunniga att samarbeta med styrelsen vid verkställande av utredning och avgivande av förslag angående revision av gällande bestämmelser i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, utsåg jag jämlikt av Kungl. Maj:t den 15 maj 1931 givet bemyndigande ledamoten av riksdagens första kammare, lektorn Johan Edvard Björnsson, kaptenen i flottans reserv, chefredaktören Sten Fredrik Dehlgren, verkställande direktören i svenska tidningsutgivareföreningen Kurt Roeck Hansen, ansvarige utgivaren av Blekinge läns tidning Johan Jaensson samt direktören i Saxon & Lindströms förlagsaktiebolag Edvard Lindström att såsom sakkunniga samarbeta med generalpoststyrelsen i berörda hänseende.

Med skrivelse den 17 november 1931 har generalpoststyrelsen överlämnat förslag till ny förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter. Styrelsen har därvid meddelat, att de sakkunniga — med vilka styrelsen haft ingående överläggningar beträffande samtliga

de bestämmelser, som vore intagna i tidningsförordningen, och därmed i samband stående frågor — förklarat sig kunna giva sin anslutning till det framlagda förslaget med undantag av herr Björnsson, som anförde avvikande mening beträffande lydelsen av § 3 mom. 1 i förslaget.

Över förslaget hava yttranden avgivits av styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen gemensamt den 15 december 1931 samt av svenska tidskriftsföreningen den 14 december 1931, varjämte skrifter i ämnet inkommit från utgivaren av veckotidningen »Triumf», ingenjören C. H. Hermodsson samt utgivaren av Rikssjukkassetidningen G. Severin. Med anledning härav har generalpoststyrelsen avgivit utlåtande den 19 januari 1932.

I sin föreliggande skrivelse den 17 november 1931 anför *generalpoststyrelsen* till en början beträffande de utredningar och undersökningar, som föregått det framlagda förslaget, följande:

Den senast verkställda utredningen rörande kostnaderna för postverkets olika rörelsegrenar avser förhållandena år 1929. Av största intresse är utredningens resultat angående kostnaderna för postabonnemangen. Vid föregående utredningar har denna rörelsegren visat ett för postverkets ekonomi synnerligen ofördelaktigt resultat. Bristen beräknades, om hänsyn togs till *del*kostnaderna, hava uppgått till 13 å 14 miljoner kronor år 1920 och 8 å 9 miljoner kronor år 1922. Enligt den senast verkställda utredningen skulle motsvarande siffra år 1929 varit omkring 5 miljoner kronor.

Räknar man däremot med endast *merk*ostnaden, visa åren 1920 och 1922 en brist å i runt tal 5 respektive 2 miljoner kronor, under det att för år 1929 inkomsterna beräknats överstiga merkostnaden med omkring 400,000 kronor. Det förbättrade resultatet får tillskrivas såväl lägre kostnader som ökade inkomster. Det kvarstår emellertid, att bestyret med de postabonnerade tidningarna är den ur ekonomisk synpunkt för postverket minst fördelaktiga rörelsegrenen.

Generalpoststyrelsen har därför ansett sig böra undersöka, huruvida postverkets kostnader för tidningsabonnemangen kunna i någon mån nedbringas. I sin skrivelse den 11 mars 1924 med förslag till ny tidningsförordning behandlade generalpoststyrelsen även denna fråga och framhöll därvid, att kostnaderna fördela sig huvudsakligen på personal och befordran. Generalpoststyrelsen anförde bland annat följande:

»Nedbringande av postföringskostnaderna genom försämring av postförbindelserna kan icke ifrågasättas, och kostnaderna för befintliga postlinjer äro beroende på förhållanden, över vilka generalpoststyrelsen i stort sett icke kan öva något inflytande.

Beträffande personalen kunde ju tänkas, att billigare arbetskraft användes än vad för närvarande är fallet. Arbetet med tidningarnas inslagning, sortering och utdelning utföres emellertid redan nu av den lägst avlönade manliga personalen i postverket. Däremot användes å postkontorens arbetskraft, tillhörande högre tjänstegrupper, för tidningsmedlens mottagande, bokföring och redovisning ävensom för vissa göromål med tidningsrekvisitionernas bokförande m. m. Sistnämnda göromål hava under de senare åren, i all den mån så låtit sig göra, överflyttats på tjänstemän i lägre tjänstegrupper — överpostiljoner, förste postiljoner, kansli- och kontorsbiträden — men då härvid måste tagas hänsyn till det allmänna postarbetet å de olika platserna, läres i förevarande

hänseende icke kunna vidtagas ytterligare överflyttningar av sådan omfattning, att nämnvärd ekonomisk vinst därav uppstår.

Ett annat sätt att minska postverkets kostnader för tidningsrörelsen vore att minska det arbete, som postverket för närvarande utför med tidningarna. De expeditjonsföreskrifter, som i förevarande hänseende tillämpas, äro emellertid så enkla som för nödig kontroll och arbetets behöriga utförande är möjligt. Allmänheten har stora fordringar på att få tidningarna regelbundet, och en förenkling — om nu en sådan överhuvud taget vore möjlig — genom vilken den goda ordningen riskerades, skulle säkerligen möta det bestämdaste motstånd från såväl allmänheten som tidningsutgivarna. Där tidningsrörelsen är av särskilt stor omfattning, såsom i Stockholm, har generalpoststyrelsen också genom praktiska maskinella anordningar nedbringat personalkostnaderna.»

Vad generalpoststyrelsen sålunda anförde år 1924 äger i stort sett fortfarande giltighet. Det kan tilläggas, att maskinella anordningar i allt större omfattning komma till användning.

Styrelsen framhåller, att det verksammaste sättet för vinnande av arbetsbesparing och därmed minskade utgifter för postverket vore att överflytta till tidningsutgivarna så mycket som möjligt av det arbete, som nu utföres av postverket. Härom anför styrelsen vidare:

Generalpoststyrelsen har dryftat detta spörsmål med de utsedda sakkunniga. Vissa tidningsutgivare hava redan nu övertagit en del av det arbete, som ansetts ingå i postverkets bestyr med de postabonnerade tidningarna. Tidningsutgivarnas ifrågavarande arbete består däri, att tidningsexemplaren inslås av tidningens expedition direkt till abonnemangspostanstalterna efter av utgivningsortens postanstalt upprättade listor. Det är för detta arbete, som tidningsutgivare enligt beslut vid 1925 års riksdag äger uppbära 6 procent å postavgiften. Förfarandet har visat sig fördelaktigt för postverket, och det är uppenbart, att postverkets arbete med postabonnemangen minskas i samma mån som utgivarna övertaga inslagningen. Postverket synes därför böra uppmuntra förfarandet, och i överensstämmelse härmed föreslår generalpoststyrelsen, såsom av författningsförslaget och motiveringen därtill närmare framgår, att ersättningen till utgivarna för ifrågavarande bestyr höjes.

I vissa främmande länder taga postverken icke annan befattning med tidningarna än med andra försändelser. I andra länder åter, där abonnemang genom postverkets förmedling förekommer, hava utgivarna övertagit större delen av det arbete, som här i landet utföres av postverket. Så är exempelvis förhållandet i Finland och Norge. I det förstnämnda landet förses varje postabonnerat exemplar genom tidningsutgivarens försorg med abonnentens namn och adress. I Norge förfares på samma sätt med alla icke dagliga tidningar, och även beträffande de dagliga tidningarna är postverkets arbete mindre omfattande än hos oss.

En avsevärd lättnad kunde vinnas här i Sverige, om tidningsutgivarna icke blott — såsom nu i vissa fall sker — skötte inslagningen av tidningsexemplaren utan även upprättade de listor, efter vilka inslagningen skall verkställas. Rekvisionerna skulle då gå direkt till utgivaren, vilken hade att övervaka, att varje ändring i följd av abonnemangs upphörande, nytt abonnemang eller överflyttning bleve antecknad å listan. På grund av de felaktigheter, som icke torde kunna undvikas, finge emellertid utgivaren föra en ofta ganska omfattande skriftväxling med postanstalterna. Om ett sådant överflyttande av arbete på tidningsutgivarna, som nu skisserats, vidtoges, komme tidningsutgivar-

na givetvis att påfordra sänkning av postavgiften, och det är icke osannolikt, att postverket därigenom skulle erhålla en inkomstminskning, som icke uppvägdes av det minskade arbetet. Det torde också ur flera synpunkter vara fördelaktigt, att nu ifrågavarande arbete utföres genom postverket, som har tillgång till därför lämpad personal och som särskilt vid postkontor å ort, där många tidningar utgivas, kan vidtaga arbetsbesparande anordningar.

Ur ekonomisk synpunkt är utgivarkorsband fördelaktigare för postverket än postabonnemang. Enligt den senast verkställda utredningen rörande kostnaderna för postverkets olika rörelsegrenar täcka inkomsterna av utgivarkorsbanden delkostnaderna för detta försändelseslag, under det att, såsom förut sagts, de delkostnader, som påförts postabonnemangen, överstiga postavgifterna för postabonnerade tidningar.

Redan vid utgivarkorsbandens införande, vilket skedde genom tidningsförordningen av år 1904, framhölls, att man därmed avsåg att vinna en avlastning från de mera arbetskrävande postabonnemangen. Såsom ett led i denna strävan får man betrakta den år 1916 införda och fortfarande gällande bestämmelsen, att postabonnemang medgives endast å tidning, som utkommer minst fyra gånger om året. Generalpoststyrelsen har ansett sig böra fortsätta på den inslagna vägen och föreslår nu, att postabonnemang skall medgivas endast å tidning, som utkommer mer än 12 gånger om året. Tidningar, som utkomma mindre ofta, skulle bli hänvisade till att begagna sig av utgivarkorsband.

Generalpoststyrelsen anser sig även böra föreslå en nedsättning av avgiften för utgivarkorsband. Ju lägre denna avgift sättes, desto angelägnare synes det emellertid vara att från befordran såsom utgivarkorsband uteslutas tryckalster, som icke kunna betraktas såsom verkliga tidningar. Genom en sådan åtgärd skulle en hel del tryckalster hänvisas till försändning mot vanligt korsbandsporto eller såsom paket, varigenom ökade inkomster för postverket kunna påräknas.

Såsom i det föregående nämnts, infördes vid 1925 års riksdag ett särskilt slags utgivarkorsband, kommissionärskorsband, för vilka utgår en lägre avgift än för andra utgivarkorsband. Såsom av benämningen framgår, är detta försändelseslag avsett för tidningsexemplarens försändning till kommissionärer, i de flesta fall lösnúmerförsäljare. Särskilt de stora dagliga tidningarna och många veckotidningar distribueras numera i stor utsträckning genom återförsäljare och ombud, och utvecklingen går allt mer i denna riktning. Förfarandet medför avlastning från postabonnemangen och synes därför böra uppmuntras genom låga avgifter. Härtill kommer, att tidningsutgivarna gärna vilja begagna sig av postverket men genom höga postavgifter drivas över till andra befordringssätt. Rätt att sända kommissionärskorsband tillkommer nu endast tidningar, som utkomma med minst sex nummer i veckan. I en till Kungl. Maj:t år 1930 gjord framställning från Åhlén & Åkerlunds förlagsaktiebolag framhölls emellertid, att samma förmån borde tillkomma även veckotidningarna.

Med hänsyn till nu nämnda förhållanden har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå dels en nedsättning av nu utgående avgift för kommissionärskorsband dels ock rätt för tidningar, som utkomma med färre än sex men minst ett nummer i veckan, att sända kommissionärskorsband mot en något högre avgift än den som sålunda föreslås för de nuvarande kommissionärskorsbanden.

Beträffande den ekonomiska innebörden av det framlagda förslaget till ny tidningsförordning anför styrelsen slutligen:

Även om postabonnemanget måste anses fortfarande vara den ur ekonomisk synpunkt minst fördelaktiga av postverkets rörelsegrenar, har styrelsen dock

icke ansett sig böra föreslå någon höjning av avgifterna eller någon större förändring beträffande arbetsfördelningen mellan postverket och utgivarna. Det råder nämligen intet tvivel om att såväl allmänheten som tidningsutgivarna sätta stort värde på postabonnemang i dess nuvarande form. Den ändring av avgiften vid postabonnemang, som generalpoststyrelsen föreslår, kan visserligen, om man utgår från siffrorna för år 1929, beräknas medföra en inkomstminskning av omkring 30,000 kronor, men ändringen är dock närmast att anse såsom endast en reglering av avgiften.

De föreslagna ändringarna i fråga om utgivarkorsbanden kunna, rent siftermässigt beräknat, antagas medföra en inkomstminskning av omkring 385,600 kronor. Avgiftssänkningen kommer emellertid med säkerhet att överföra till utgivarkorsband en hel del tidningssändningar, för vilkas befordran postverket för närvarande icke anlitas. Beloppet av den inkomstökning, som därigenom skulle tillföras postverket, kan naturligtvis icke med bestämdhet uppgivas, men enligt vad generalpoststyrelsen inhämtat torde inkomstökningen komma att i det närmaste motsvara den av avgiftssänkningen beräknade inkomstminskningen. Generalpoststyrelsen föreslår även höjning av avgiften för tidningsbilaga. Vidare har generalpoststyrelsen, såsom förut sagts, tänkt sig, att en del tryckalster, vilka nu försändas mot utgivarkorsbandsporto, skulle hänvisas till försändning såsom vanliga korsband eller såsom paket, varigenom postverket erhöle ökade inkomster. Dessutom är det anledning antaga, att den allmänna inslagning av tidningarna genom utgivarnas försorg, som väl bleve en följd av ökad ersättning för detta bestyr, samt inskränkning i rätten till befordran efter postabonnemang komme att bidraga till minskning av postverkets arbete med postabonnemangen.

Med hänsyn till dessa förhållanden har generalpoststyrelsen uttalat den meningen, att det nu framlagda förslaget, som innebure fördelar för tidningsutgivarna och väl därigenom även för allmänheten, icke skulle medföra någon mera betydande minskning av postverkets inkomster.

*Departements-
chefen.*

Såsom av det föregående inhämtas, har den förnyade utredning rörande kostnaderna för postverkets olika rörelsegrenar m. m., som ansetts böra föregå utarbetandet av mera definitiva bestämmelser rörande postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, numera slutförts. Av utredningen framgår, att det ekonomiska utfallet av postabonnemangsrörelsen, som tidigare varit mycket oförmånligt för postverket, visserligen under 1920-talet successivt förbättrats, så att inkomsterna av denna rörelsegren år 1929 översköto merkostnaderna med omkring 400,000 kronor, men att å andra sidan dessa inkomster samma år blott täckte något mer än hälften av delkostnaden. Däremot har postverkets verksamhet med utgivarkorsband burit sig, även om delkostnaderna tagas i beräkning. Anledningen till den förbättrade ställningen för postabonnemangen är att finna däri, att å ena sidan till följd av den år 1920 vidtagna portohöjningen ävensom genom rörelsens tillväxt inkomsterna av postabonnemangsrörelsen ökats, medan å andra sidan kostnaderna för postverkets arbete i denna rörelsegren nedgått. Detta sistnämnda har kunnat åstadkommas dels genom användande av billigare arbetskraft och införande i allt större omfattning av maskinella anordningar, dels därigenom, att en del av postverkets arbete till följd av den år 1925 införda bestämmelsen om viss rabatt åt tidningsut-

givare, som själva ombesörja tidningsexemplarens inslagning och adressering till abonnemangspostanstalterna, överflyttats å utgivarna. Om sålunda det ekonomiska resultatet av postabonnemangen förbättrats, är detsamma dock fortfarande sådant, att ett aktgivande på tidningsrörelsens ekonomi alltjämt måste anses påkallat. Detta gäller särskilt, därest man vill tillgodose framkomna önskemål om billigare avgifter för postbefordran av tidningar och tidskrifter.

Att avskaffa postabonnemangen och sålunda hänvisa tidningarna till att endast anlita utgivarkorsband kan näppeligen ifrågasättas. Förstnämnda sätt för tillhandahållande av tidningar har gammal hävd för sig samt innebär i regel avsevärda fördelar för såväl allmänheten som tidningsutgivarna. Där emot torde man för behörigt tillgodoseende av ifrågavarande rörelsegrens ekonomi böra fortsätta på den redan förut beträdda vägen att söka i lämplig omfattning befria postverket från de mera arbetstyngande och därmed kostsamma postabonnemangen. Detta syfte torde kunna vinnas genom att dels medelst större begränsning av möjligheten att erhålla postabonnemang föranleda överföring till den för postverket mindre arbetskrävande utgivarkorsbandsrörelsen av en del publikationer, för vilka förstnämnda anordning har jämförelsevis ringa betydelse, och dels med något lägre avgifter för utgivarkorsband och kommissionärskorsband stimulera till ökat anlitage i övrigt av dessa sätt att försända periodiska publikationer.

Det förslag till nya bestämmelser rörande postbefordran av dylika tryckalster, som generalpoststyrelsen efter samråd med bland andra representanter för såväl dags- och ortspressen som tidskriftspressen nu framlagt, synes både i avseende å avgifter och beträffande bestämmelser av mera reglementarisk natur i stort sett komma att bli förnämligt för tidningarna, samtidigt som förslaget i posttekniskt och postekonomiskt hänseende synes godtagbart, varför jag funnit mig, med jämkning allenast på en punkt samt med en del oväsentliga redaktionella ändringar, kunna giva min anslutning till detsamma. Med hänsyn härtill och då, sedan numera alla erforderliga utredningar slutförts, det sedan år 1920 rådande provisoriet beträffande postbefordran av tidningar läser böra ersättas av definitiva bestämmelser i ämnet, vill jag tillstyrka, att ifrågavarande förslag till ny tidningsförordning med nyssnämnda jämkning och redaktionella ändringar förelägges nu pågående riksdag.

Innan jag härefter övergår till specialmotivering av det föreliggande författningsförslagets särskilda bestämmelser, torde jag få meddela en sammanställning av dels gällande tidningsförordning av år 1916 i dess nuvarande lydelse och dels den föreslagna nya tidningsförordningen i den lydelse, jag enligt vad nyss sagts anser mig böra förorda. Tillika vill jag förutskicka, att de delar av författningsförslaget, där särskild motivering saknas, antingen äro lika lydande med nu gällande bestämmelser eller endast innehålla redaktionella ändringar.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

**Kungl. Maj:ts Förordning
angående villkoren för postbefordran
av tidningar och andra periodiska
skrifter (nr 216);**

given Stockholms slott den 17 juni 1916.

(Med genom kungörelsen den 30 maj 1919 (nr 273) vidtagna ändringar och de bestämmelser, som meddelats genom kungörelserna den 29 maj 1925 (nr 150) och den 21 maj 1931 (nr 109) och vilka bestämmelser enligt sistnämnda kungörelse skola, med viss inskränkning, tillämpas intill 1932 års utgång.)

1 §.

De stadganden, som meddelas i denna förordning, gälla endast periodiska skrifter, som tryckas och utgivas i Sverige, samt endast postbefordran inom riket. Med benämningen tidning avses i förordningen även annan periodisk skrift.

2 §.

1 mom. För att vinna postbefordran på de villkor, som här nedan stadgas, skall tidning vara efter anmälan av vederbörande utgivare införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

2 mom. Utkommer tidning i upplagor med olika pris eller olika antal nummer eller väsentligen olika innehåll, skall varje sådan upplaga vara i behörig ordning införd i tidningsregistret. Dylig upplaga behandlas såsom särskild tidning.

3 §.

1 mom. Tryckalster, som efter abonnemang hålles allmänheten tillhanda,

Förslag

till

Förordning

**angående villkoren för postbefordran
av tidningar och andra periodiska
skrifter.**

§ 1.

De stadganden, som meddelas i denna förordning, gälla endast periodiska skrifter, som tryckas och utgivas i Sverige, samt endast postbefordran inom riket. Med benämningen tidning avses i förordningen även annan periodisk skrift.

§ 2.

Mom. 1. För att vinna postbefordran på de villkor, som här nedan stadgas, skall tidning vara efter anmälan av vederbörande utgivare införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

Mom. 2. Utkommer tidning i upplagor med olika pris eller olika antal nummer eller väsentligen olika innehåll, skall varje sådan upplaga vara i behörig ordning införd i tidningsregistret. Dylig upplaga behandlas såsom särskild tidning.

§ 3.

Mom. 1. Tryckalster, som utkommer med minst ett nummer i varje ka-

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

kan med de i detta moment angivna undantag införas i tidningsregistret, såvida på anmälan om dess utgivande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blivit av chefen för justitiedepartementet meddelat.

I tidningsregistret må ej införas:

a) tryckalster, vars innehåll uteslutande eller till väsentligaste delen består av ett eller flera större arbeten eller av särskilda delar av sådana, avsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra;

b) tryckalster, som väsentligen är att anse såsom affärsmeddelande eller vars huvudsakliga syfte uppenbarligen är att göra reklam för ett eller flera affärsföretag, såsom:

affärscirkulär, kataloger, priskuranter, kurs- och prislistor, varuförteckningar, reklamblad för visst varuhus;

c) tryckalster, vars väsentligaste innehåll utgöres av personalförteckning eller av program eller redogörelse för sammankomst, tävling, lotteri eller annat liknande;

d) tidning, vars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret, eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förväxlas.

Generalpoststyrelsen äger, där sådant anses nödigt, infordra provnummer av tryckalster, som anmäles till införande i tidningsregistret.

2 mom. Av statsmyndigheter utgivna, nummervis utkommande författningssamlingar och tillkännagivanden ävensom riksdagens protokoll med därtill hörande bihang kunna i registret införas utan hinder därav att de icke

lenderkvartal och som efter abonnemang hålles allmänheten tillhanda, kan med de i detta moment angivna undantag införas i tidningsregistret, såvida på anmälan om dess utgivande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blivit meddelat av chefen för justitiedepartementet.

I tidningsregistret må ej införas:

a) tryckalster, vars innehåll uteslutande eller till väsentligaste delen består av ett eller flera större arbeten eller av särskilda delar av sådana, avsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra;

b) tryckalster, som väsentligen är att anse såsom affärsmeddelande eller vars huvudsakliga syfte uppenbarligen är att göra reklam för ett eller flera affärsföretag, såsom:

affärscirkulär, kataloger, priskuranter, kurs- och prislistor, varuförteckningar;

c) tryckalster, vars väsentligaste innehåll utgöres av föreningsstadgar, namnförteckning eller av program för eller annat meddelande om sammankomst, tävling, lotteri eller annat liknande;

d) tidning, vars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret, eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förväxlas;

e) tidning, vars titel typografiskt anbragts på sådant sätt, att förväxling med annan i registret förut införd tidning lätt kan äga rum.

Utgivare är skyldig att, när generalpoststyrelsen så finner erforderligt, avlämna provnummer av tryckalster, som anmäles till införande i tidningsregistret.

Mom. 2. Av statsmyndigheter utgivna, nummervis utkommande författningssamlingar och tillkännagivanden ävensom riksdagens protokoll med därtill hörande bihang kunna i registret införas utan hinder därav att de

(Nuvarande lydelse.)

uppfylla de villkor, som i 1 mom. stadgas.

4 §.

1 mom. Tidning eller tidningsupplaga, av vilken under ett kalenderår icke, såvitt generalpoststyrelsen kunnat inhämta, utkommit något nummer, skall såsom upphörd avföras ur tidningsregistret.

2 mom. Befinnes tryckalster, som blivit i tidningsregistret infört, sedermera i något avseende strida mot vad i 3 § 1 mom. stadgas, äger generalpoststyrelsen att ur tidningsregistret utesluta detta tryckalster.

3 mom. Skulle av ett i tidningsregistret infört tryckalster något enstaka nummer icke uppfylla de i 3 § 1 mom. stadgade villkor för tryckalsters registrering, äger generalpoststyrelsen vägra detta nummers postbefordran såsom tidning.

5 §.

1 mom. Abonnemang å tidning, som införts i tidningsregistret, sker antingen genom postverkets förmedling (postabonnemang) eller direkt hos utgivaren. I såväl ena som andra fallet har utgivaren att anmäla tidningen till införande i tidningstaxa, som för varje år utfärdas av generalpoststyrelsen.

Postabonnemang medgives emellertid endast å tidning, som utkommer minst fyra gånger om året.

(Föreslagen lydelse.)

icke uppfylla de villkor, som i mom. 1 stadgas.

§ 4.

Mom. 1. Tidning eller tidningsupplaga, av vilken under ett kalenderår icke, såvitt generalpoststyrelsen kunnat inhämta, utkommit något nummer, skall såsom upphörd avföras ur tidningsregistret.

Mom. 2. Befinnes tryckalster, som blivit infört i tidningsregistret, sedermera i något avseende strida mot vad i § 3 mom. 1 stadgas, äger generalpoststyrelsen utesluta detta tryckalster ur tidningsregistret.

Mom. 3. Skulle av ett i tidningsregistret infört tryckalster något enstaka nummer icke uppfylla de i § 3 mom. 1 stadgade villkoren för tryckalsters registrering, äger generalpoststyrelsen vägra detta nummers postbefordran på de i denna förordning stadgade villkoren.

Mom. 4. Utgivare av tidning, som intagits i tidningsregistret, skall till vederbörande postanstalt å utgivningsorten överlämna ett fullständigt exemplar av varje utkommande nummer med bilagor.

§ 5.

Mom. 1. Postbefordran av tidning sker enligt denna förordning antingen efter abonnemang genom postverkets förmedling (postabonnemang) eller såsom utgivarkorsband.

Postabonnemang medgives endast å tidning, som utkommer minst tolv gånger om året.

Mom. 2. Vare sig tidning skall befordras efter postabonnemang eller såsom utgivarkorsband har utgivaren att anmäla tidningen till införande i tidningstaxa, som utfärdas av generalpoststyrelsen.

För införande i tidningstaxan och i regelbundet utkommande tillägg till denna erlägges icke någon avgift. Begär emellertid utgivaren, att general-

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

2 mom. Beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, gäller, att vid postanstalt å utgivningsorten abonnemang icke må äga rum för person, som bor eller vistas å nämnda ort och vilkens post utdelas genom lokalbrevbäring.

§ 5.

Vid postabonnemang å tidning har abonnenten att för abonnemangstiden i förskott erlägga såväl utgivaren tillkommande avgift (prenumerationsavgift), där sådan förekommer, som belöpande avgift till postkassan (postavgift), vilka avgifter med ett gemensamt namn kallas abonnemangsavgift.

§ 7.

För postabonnerade exemplar av tidning, som regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, äger utgivaren att, sedan minst ett nummer av tidningen för vederbörande abonnemangstermin avlämnats till postbefordran, av postverket utbekomma de prenumerationsavgifter, som influtit för denna termin. Även beträffande tidning, som icke regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, tillkommer enahanda rätt, som nyss sagts, utgivaren, när denne för prenumerationsavgifterna ställt säkerhet, som av generalpoststyrelsen godkännes. Om däremot utgivaren av tidning utav sistnämnda slag icke ställt godkänd säkerhet, kan postverket av de influtna prenumerationsavgifterna innehålla vad som anses belöpa på återstående nummer av de tidningsexemplar, å vilka postabonnemang skett.

poststyrelsen skall vidtaga särskilda åtgärder för kungörande av ändring eller tillägg till taxan, och finner styrelsen sig böra bifalla framställningen, har utgivaren att erlägga en avgift av 100 kronor.

Mom. 3. Beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, gäller, att postabonnemang icke må äga rum för person, som bor eller vistas å tidningens utgivningsort och vilkens post utdelas genom lokalbrevbäring; generalpoststyrelsen dock obehaget, att i särskilt fall annorlunda bestämma.

§ 6.

Vid postabonnemang å tidning har abonnenten att för abonnemangstiden i förskott betala det i taxan angivna priset.

§ 7.

För postabonnerade exemplar av tidning, som regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, äger utgivaren att, sedan minst ett nummer av tidningen för vederbörande abonnemangstermin avlämnats till postbefordran, av postverket utbekomma honom tillkommande medel, som influtit för denna termin. Även beträffande tidning, som icke regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, tillkommer enahanda rätt utgivaren, när denne ställt säkerhet, som av generalpoststyrelsen godkännes. Om däremot utgivaren av tidning utav sistnämnda slag icke ställt godkänd säkerhet, kan postverket av de influtna medlen innehålla vad som anses belöpa på återstående nummer av de tidningsexemplar, å vilka postabonnemang skett.

(Nuvarande lydelse.)

I varje fall äger emellertid utgivare icke rätt att av postverket erhålla redovisning för prenumerationsavgifter förr än vederbörande abonnemangstermin begynt och ej heller oftare än två gånger i var månad.

§ 8.

1 mom. Postavgiften vid postabonnemang å tidning utgöres av dels förskrivningsavgift och dels befodringsavgift.

2 mom. Förskrivningsavgiften utgår med:

a) 20 öre för varje i taxan intagen abonnemangstermin, som abonnemang-
et avser;

b) 2 procent av den utgivaren tillkommande prenumerationsavgift, dock ej under 10 öre, allt räknat för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider.

3 mom. Befodringsavgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) 24 öre för varje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, 24 öre för vart och ett av 7 nummer och 12 öre för varje överskjutande nummer i veckan; skolande tidning, vilken utkommer mindre ofta än en gång i veckan, ävensom de i § 2 mom. omnämnda tryckalster räknas lika med tidning, som utgives med ett nummer i veckan, varjämte i fråga om tidning, som under olika tider av året utkommer med olika antal nummer i veckan, avgiftsberäkningen bör grundas på medeltalet av de sålunda förekommande nummerantal med avjämning, där så erfordras, till närmast högre hela tal; och

b) 17 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande helårsvikten för tidning, som börjat utkomma under loppet av eller efter denna period, beräknas i förhållande till vikten av utgivna nummer

(Föreslagen lydelse.)

I varje fall äger emellertid utgivare icke rätt att av postverket erhålla redovisning förr än vederbörande abonnemangstermin begynt och ej heller oftare än två gånger i månaden.

§ 8.

Mom. 1. Postavgiften vid postabonnemang å tidning utgör:

a) 25 öre för varje i taxan intagen abonnemangstermin, som abonnemang-
et avser;

b) 24 öre för varje under en vecka utkommande nummer, dock lägst 48 öre; och skall i fråga om tidning, som under olika tider av året utkommer med olika antal nummer i veckan, avgiftsberäkningen grundas på medeltalet med avjämning, där så erfordras, till närmast högre hela tal; samt

c) 16 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september; och skall helårsvikten för tidning, som börjat utkomma under loppet av eller efter denna period, beräknas i förhållande till vikten av utgiv-

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

av tidningen och för ny tidning med ledning av utgivarens uppgift om tidningens blivande vikt. Vikten av avgiftsfria bilagor till tidning skall inberäknas i tidningens vikt.

4 mom. Om vid postavgiftens beräknande uppkomma bråkdelar av öre, avrundas dessa uppåt till helt öretal.

5 mom. För varje gång postabonnemang sker skall, evad abonnemanget avser längre eller kortare tid, postavgiften alltid utgöra minst 40 öre för varje särskilt tidningsexemplar.

6 mom. Om i avgiften för postabonnemang ingår öretal, skall detta alltid kunna jämnt delas med 5; och skall fördenskull den prenumerationsavgift, utgivaren betingat sig, eller, om sådan avgift icke förekommer, postavgiften i erforderlig mån höjas.

7 mom. Skulle tidning upprepade gånger utkomma med större antal nummer i veckan än som legat till grund för postavgiftens beräknande, äger generalpoststyrelsen förordna om avgiftens höjande för de exemplar av tidningen, å vilka abonnemang därefter sker. I sådant fall har tidningens utgivare eller den, till vilken prenumerationsmedlen skola av postverket redovisas, att för vart exemplar av tidningen, som, efter det förordnande om postavgiftens höjning trätt i kraft, avlämnas till postbefordran efter den

na nummer av tidningen och för ny tidning med ledning av utgivarens uppgift om tidningens blivande vikt. Vikten av avgiftsfria bilagor till tidning skall inberäknas i tidningens vikt, såvida icke fråga är om sådan bilaga, som omförmåles i § 12 mom. 7.

De under b) och c) här ovan angivna avgiftsbeloppen avse helår och beräknas i förhållande därtill för kortare abonnemangstider.

Mom. 2. Om vid postavgiftens beräknande uppkomma bråkdelar av öre, avrundas dessa uppåt till helt öretal.

Mom. 3. För varje gång postabonnemang sker, skall postavgiften alltid utgöra minst 40 öre för varje särskilt tidningsexemplar.

Mom. 4. Det belopp, som postabonnent har att erlagga, skall alltid vara jämnt delbart med 5. Fördenskull skall postavgiften i erforderlig mån höjas.

Mom. 5. Om utgivare av tidning, som utkommer minst två gånger i veckan, själv ombesörjer de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning och adressering till vederbörande abonnemangspostanstalter, äger utgivaren att för sålunda expedierade tidningsexemplar åtnjuta ersättning med 10 procent å de i denna paragraf stadgade postavgifterna. Generalpoststyrelsen äger bestämma de närmare villkoren för åtnjutande av dylik ersättning.

Mom. 6. Skulle tidning upprepade gånger utkomma med större eller mindre antal nummer i veckan än som legat till grund för postavgiftens beräknande, äger generalpoststyrelsen vidtaga den reglering av postavgiften, som anses påkallad.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

lägre avgiften, erlægga ett mot skillnaden i postavgifter svarande belopp, vilket må vid sedermera skeende redovisning för influtna prenumerationsmedel innehållas.

Enahanda gäller, om vikten av tidning, som ej utkommit under den i 3 mom. b) omförmälda tidsperiod, skulle visa sig i väsentlig mån överstiga vad som motsvarar den beräknade helårsvikten av tidningen.

8 mom. Utgivare av tidning, som tillhandahålles allmänheten efter postabonnemang, skall till vederbörande postanstalt å utgivningsorten överlämna ett fullständigt exemplar av varje utkommande nummer med avgiftsfria bilagor.

9 mom. Om utgivare av tidning, som utkommer minst två gånger i veckan, själv ombesörjer de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning till vederbörande abonnemangspostanstalter, äger utgivaren att för sålunda expedierade tidningsexemplar av postverket uppbära 6 procent å de i denna paragraf stadgade postavgifter. Generalpoststyrelsen äger bestämma de närmare villkoren för uppbärandet av dylik ersättning.

§ 8.

1 mom. Vid avlämnandet till postbefordran skall varje postabonnerat tidningsexemplar, i förekommande fall efter vikning eller häftning, hava ett format, som lämpar sig för postbehandlingen och i varje fall ej överskrider 53 centimeter i längd och 32 centimeter i bredd.

2 mom. Tidningsexemplar, som skall befordras efter postabonnemang, må icke var inbundet samt ej heller med därtill hörande avgiftsfria bilagor överstiga 250 grams vikt.

Vad sålunda föreskrivits äger icke tillämpning med avseende å de i 3 § 2 mom. omförmälda tryckalster.

Enahanda gäller, om tidnings vikt skulle visa sig i väsentlig mån över eller understiga vad som motsvarar den beräknade helårsvikten av tidningen.

§ 9.

Mom. 1. Vid avlämnandet till postbefordran skall varje postabonnerat tidningsexemplar, i förekommande fall efter vikning eller häftning, hava ett format, som lämpar sig för postbehandlingen och i varje fall ej överskrider 53 centimeter i längd och 32 centimeter i bredd.

Mom. 2. Tidningsexemplar, som skall befordras efter postabonnemang, får icke vara inbundet samt ej heller med därtill hörande avgiftsfria bilagor överstiga 250 grams vikt, med rätt dock för generalpoststyrelsen att mot en tilläggsavgift, som styrelsen äger bestämma, medgiva befordran av tidningsexemplar av högre vikt.

Vad sålunda föreskrivits äger icke tillämpning med avseende å de i § 3 mom. 2 omförmälda tryckalstren.

(Nuvarande lydelse.)

10 §.

1 mom. Skulle, sedan postabonnemang å ett i tidningsregistret intaget tryckalster skett och avgifterna därför erlagts, tryckalstret bliva av anledning, som i 4 § 2 mom. omförmäles, uteslutet ur tidningsregistret, kan generalpoststyrelsen, när omständigheterna därtill föranleda, medgiva, att postbefordringen till abonnenterna må fortgå under den tid, deras abonnemang omfatta.

2 mom. Om tidning, å vilken postabonnemang skett, antingen icke utkommer eller, innan abonnemangstiden tilländagått, upphör att utgivas, äger abonnenten att efter anmälan återbekomma, i förra fallet hela befordringsavgiften och i senare fallet så mycket av denna avgift, som belöper på varje helt kvartal, vilket efter tidningens upphörande möjligen återstår av abonnemangstiden.

3 mom. För den förlust, som i övrigt drabbar abonnent genom upphörande av tidning, å vilken postabonnemang ägt rum, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet. Dock har postverket att, i den mån så lämpligen kan ske, lämna abonnenten biträde, för att han må erhålla den ersättning, som i dylikt fall kan tillkomma honom.

11 §.

1 mom. Om tidnings utgivare till postanstalt å utgivningsorten avlämnar exemplar av tidningen för befordran såsom korsband, må, efter anmälan av utgivaren, postbefordringsavgiften för sådana korsband (utgivar-korsband) beräknas på följande sätt:

(Föreslagen lydelse.)

§ 10.

Mom. 1. Skulle ett i tidningsregistret intaget tryckalster uteslutas ur registret på grund av bestämmelsen i § 4 mom. 2, kan generalpoststyrelsen likväl medgiva tidningens befordran till postabonnenter intill abonnemangstidens utgång.

Mom. 2. Om tidning, å vilken postabonnemang skett, antingen icke utkommer eller, innan abonnemangstiden tilländagått, upphör att utgivas, äger abonnenten att efter anmälan återbekomma, i förra fallet den postavgift, som beräknats enligt § 8 mom. 1 punkterna b) och c), och i senare fallet så mycket av denna avgift, som belöper på varje helt kvartal, vilket efter tidningens upphörande möjligen återstår av abonnemangstiden. Har postanstalten å utgivningsorten sig bekant, att tidning, å vilken abonnemang mottagits, icke kommer att utgivas, och sker fördenskull icke någon beställning hos utgivaren, må hela det av abonnenten erlagda beloppet återbetalas till denne.

Mom. 3. För den förlust, som i övrigt drabbar abonnent genom upphörande av tidning, å vilken postabonnemang ägt rum, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet. Dock har postverket att, i den mån så lämpligen kan ske, lämna abonnenten biträde, för att han må erhålla den ersättning, som i dylikt fall kan tillkomma honom.

§ 11.

Mom. 1. Postbefordringsavgiften för utgivarkorsband beräknas på följande sätt:

(Nuvarande lydelse.)

a) för utgivarkorsband i allmänhet:

12 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram, varvid utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, taxeras som om det väjde 25 gram;

b) för sådana utgivarkorsband, som i enlighet med vad här nedan sägs sändas till vissa tidningars återförsäljare (kommissionärskorsband):

18 öre för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram.

Viktavgiften beräknas efter sammanlagda vikten av de försändelser, som på en gång avlämnas, och skall för varje gång utgivarkorsband avlämnas till postbehandling beräknas för minst två kilogram.

Den för kommissionärskorsband bestämda lägre postbefordringsavgiften utgår endast beträffande tidningar, som utkomma med minst sex nummer i veckan, och endast efter framställning till generalpoststyrelsen, som äger föreskriva viss minimivikt för dylika försändelser ävensom i övrigt meddela närmare bestämmelser för ifrågavarande försändningssätt.

2 mom. Utgivarkorsband, som blir obeställbart, är postverket icke skyldigt att återbefordra till avsändaren, med mindre denne genom tillkännagivande å försändelsen dels hemställt, att försändelsen i händelse av obeställbarhet återsändes, dels och förbundet sig att för återbefordringen erlagga avgift såsom för korsband i allmänhet.

3 mom. Finner i särskilt fall Konungen omständigheterna därtill föranleda, må även annan än vederbörande tidningsutgivare medgivas rätt att avsända tidningskorsband mot avgift, beräknad på sätt i 1 mom. sägs.

(Föreslagen lydelse.)

a) för utgivarkorsband i allmänhet:

11 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram, varvid utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, beräknas väga 25 gram;

b) för utgivarkorsband, som sändas till vissa tidningars återförsäljare eller ombud (kommissionärskorsband):

för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram

14 öre, om tidningen utkommer med minst sex nummer i veckan, samt

18 öre, om tidningen utkommer med mindre än sex men minst ett nummer i veckan.

Avgiften beräknas efter sammanlagda vikten av de försändelser, som för befordran efter samma taxa på en gång avlämnas, och skall för varje gång utgivarkorsband avlämnas till postbehandling beräknas för minst två kilogram.

För kommissionärskorsband äger generalpoststyrelsen föreskriva viss minimivikt. Även i övrigt äger generalpoststyrelsen meddela närmare bestämmelser för ifrågavarande försändningssätt.

Mom. 2. Utgivarkorsband skall av tidnings utgivare avlämnas till postanstalt å utgivningsorten eller, när generalpoststyrelsen för särskilt fall därtill lämnat medgivande, till annan postanstalt.

Finner i särskilt fall Konungen omständigheterna därtill föranleda, må även annan än vederbörande tidningsutgivare medgivas rätt att avsända utgivarkorsband.

Mom. 3. Utgivarkorsband, som blir obeställbart, är postverket icke skyldigt att återbefordra till avsändaren, med mindre denne för återbefordringen erlagger avgift såsom för korsband i allmänhet, innehållande trycksaker.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

4 mom. I övrigt skola beträffande tidningar, som avlämnas till postbefordran såsom utgivarkorsband, tillämpas de bestämmelser, som gälla för befordran av korsband i allmänhet, dock ej vad angår högsta vikt för varje särskild försändelse.

§ 12.

1 mom. Oinbundet tryckalster av sådan beskaffenhet att detsamma, när det befordras ensamt för sig i korsband, bör taxeras såsom trycksak, kan på de i denna paragraf angivna villkor postbefordras såsom bilaga till tidning.

2 mom. Å tryckalster, som är avsett att postbefordras såsom tidningsbilaga, skall finnas angivet, till vilken tidning bilagan hör, och skall i tidningen vara infört tillkännagivande därom att bilagan åtföljer tidningen.

Vid avlämnande till postbehandling skall bilaga, såvida icke generalpoststyrelsen för särskilt fall annorlunda bestämmer, vara inlagd i det tidningsexemplar, till vilket bilagan hör.

Med varje särskilt tidningsexemplar kunna följa flera bilagor, dock ej mer än ett exemplar av en och samma bilaga.

3 mom. Följande bilagor till tidning skola, om de åtfölja alla postabonnerade exemplar av tidningen samt bilagorna vid avlämnandet till postbehandling icke hava ett format, som är avsevärt större än det format, vari själva tidningen avlämnas, anses såsom delar av tidningen och följaktligen — vare sig tidningen expedieras efter postabonnemang eller såsom korsband — postbefordras utan särskild avgift, nämligen:

a) planscher, kartor och andra dylika bilagor, vilka utgöra förklaring av eller eljest tydligt hänföra sig

Mom. 4. Högsta medgivna vikt för en försändelse, som skall befordras såsom utgivarkorsband, utgör 25 kilogram.

Mom. 5. I övrigt äger generalpoststyrelsen föreskriva i vilken omfattning de bestämmelser, som gälla för korsband i allmänhet, innehållande trycksaker, skola tillämpas å utgivarkorsband.

§ 12.

Mom. 1. Oinbundet tryckalster av sådan beskaffenhet, att detsamma, när det befordras ensamt för sig i korsband, bör taxeras såsom trycksak, kan på de i denna paragraf angivna villkor postbefordras såsom bilaga till tidning. Tidningsbilaga skall vara helt och hållet tryckt.

Mom. 2. Med varje särskilt tidningsexemplar kunna följa flera bilagor, dock ej mer än ett exemplar av en och samma bilaga.

Mom. 3. Följande bilagor till tidning skola, om de åtfölja alla postabonnerade exemplar av tidningen samt bilagorna vid avlämnandet till postbehandling icke hava ett format, som är avsevärt större än det format, vari själva tidningen avlämnas, anses såsom delar av tidningen och följaktligen — vare sig tidningen expedieras efter postabonnemang eller såsom utgivarkorsband — postbefordras utan särskild avgift, nämligen:

a) planscher, kartor och andra dylika bilagor, vilka utgöra förklaring av eller eljest tydligt hänföra sig

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

till innehållet i den tidning, som de åtfölja; samt

b) bihang, vilka äro utgivna av tidningens redaktion för att utgöra tillägg till eller fortsättning av det tidningsnummer, som de åtfölja, dock med förbehåll att dessa bihang skola vara tryckta å samma ort som huvudnumret.

4 mom. Särskild postbefordringsavgift erlägges icke heller för:

a) tidningsbilaga, som endast avser abonnemang å den tidning, med vilken bilagan befordras, och vilken bilaga åtföljer alla postabonnerade exemplar av tidningen;

b) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som, enligt Konungens föreskrift, med Post- och Inrikes Tidningar utdelas till allmänheten; och

c) tidningsbilaga, som utgöres av en tidning med samma utgivare och samma utgivningsort som huvudtidningen och vilken enligt anmälan skall regelbundet medfölja sistnämnda tidning.

5 mom. Även annat tryckalster än som i 3 och 4 mom. sägs må befordras såsom bilaga till tidning, under förutsättning att tryckalstret åtföljer tidningen till alla dess postabonnetter. För varje exemplar av bilagan, som befordras med postabonnerade eller såsom utgivarkorsband expedierade exemplar av tidningen, skall emellertid till postkassan erläggas särskild avgift med, om bilagens vikt icke överstiger 25 gram, $\frac{1}{2}$ öre och eljest med enahanda belopp, som skolat för det såsom bilaga befordrade tryckalstret utgå, om detta ensamt för sig avsänts såsom korsband; dock att, om i särskilt fall omständigheterna därtill föranleda, generalpoststyrelsen äger medgiva, att tidningsbilaga må postbefordras antingen utan särskild gottgö-

till innehållet i den tidning, som de åtfölja; samt

b) bihang, vilka äro utgivna av tidningens redaktion för att utgöra tillägg till eller fortsättning av det tidningsnummer, som de åtfölja, dock med förbehåll att dessa bihang äro tryckta å samma ort som huvudnumret och icke hava till syfte att göra reklam för ett eller några få affärsföretag eller utgöras av föreningsstadgar, årsberättelser, namnförteckningar, tidtabeller, självständiga broschyrer, meddelanden rörande sammankomst, tävling, lotteri eller annat liknande.

Mom. 4. Särskild befordringsavgift erlägges icke heller för:

a) tidningsbilaga, som endast utgöres av blankett för abonnemang å den tidning, med vilken bilagan befordras, och vilken bilaga åtföljer alla postabonnerade exemplar av tidningen;

b) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som, enligt Konungens föreskrift, med Post- och Inrikes Tidningar utdelas till allmänheten; och

c) tidningsbilaga, som utgöres av en i tidningsregistret införd tidning med samma utgivare och samma utgivningsort som huvudtidningen och vilken enligt anmälan skall regelbundet medfölja sistnämnda tidning.

Mom. 5. Även annat tryckalster än som i mom. 3 och 4 sägs må befordras såsom bilaga till tidning, under förutsättning att tryckalstret i fråga om format och beskaffenhet i övrigt lämpar sig för befordran tillsammans med tidningen samt, när icke generalpoststyrelsen för visst fall annorlunda bestämt, åtföljer tidningen till alla dess postabonnetter. För varje exemplar av bilagan, som befordras med postabonnerade eller såsom utgivarkorsband expedierade exemplar av tidningen, skall emellertid till postkassan erläggas en särskild avgift med, om bilagens vikt icke överstiger 25 gram, 1 öre och eljest med enahanda belopp, som skolat för det såsom bilaga befordrade tryckalstret utgå, om detta ensamt för sig avsänts såsom mass-

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

relse eller mot lägre postbefordringsavgift än som här ovan i momentet stadgas.

Om vid beräkning av den särskilda avgiften för befordran av bilaga uppkomma bråkdelar av öre, avrundas dessa uppåt till helt öretal.

Vad i detta moment sägs gäller, vare sig sådan bilaga, varom här är fråga, befordras med något enstaka tidningsnummer eller enligt anmälan skall regelbundet medfölja tidningen.

6 mom. Den omständigheten, att ett tryckalster inklistrats eller annorledes fästs i tidning eller tidningsbilaga, medför icke i och för sig befrielse för utgivaren att särskilt för detta tryckalster erlägga sådan avgift, som i 5 mom. sägs.

korsband. Efter sistnämnda grund utgår avgiften jämväl i det fall, att med ett och samma tidningsexemplar följa två eller flera avgiftspliktiga bilagor med sammanlagd vikt av mer än 25 gram, och beräknas härvid särskild avgift för varje bilaga. Om i särskilt fall omständigheterna därtill föranleda, äger generalpoststyrelsen medgiva, att tidningsbilaga må postbefordras antingen utan särskild gottgörelse eller mot lägre postbefordringsavgift än den som här ovan i momentet stadgas.

Vad i detta moment sägs gäller, vare sig sådan bilaga, varom här är fråga, befordras med något enstaka tidningsnummer eller enligt anmälan skall regelbundet medfölja tidningen.

Mom. 6. Den omständigheten, att ett tryckalster inklistrats eller annorledes fästs i tidning eller tidningsbilaga, medför icke i och för sig befrielse för utgivaren att särskilt för detta tryckalster erlägga sådan avgift, som i mom. 5 sägs.

Mom. 7. Oberoende av vad i denna paragraf stadgas må i utgivarkorsband såsom avgiftsfri bilaga sändas ett eller flera exemplar av en tryckt innehållsförteckning, som avser det tidningsnummer, med vilket förteckningen följer. Dylik bilagas vikt medräknas icke i den årsvikt, som ligger till grund för bestämmandet av postavgiften vid postabonnemang.

§ 13.

Om för vinnande av snabbare postbehandling så erfordras, äger efter anmälan utgivare av tidning att å annan tid än den, då postanstalten å utgivningsorten hålles öppen för allmänheten, därstädes till postbefordran avlämna exemplar av tidningen. Prövas dylikt avlämnande icke kunna ske utan ökad kostnad för postverket, kan generalpoststyrelsen ålägga tidningsutgivaren att till postverket utgiva särskild ersättning med det belopp, som av styrelsen beräknas motsvara postverkets ökade kostnad.

§ 13.

Om generalpoststyrelsen på begäran av tidnings utgivare för vinnande av snabbare postbehandling medger, att exemplar av tidningen avlämnas till postbefordran å tid, då postanstalten å utgivningsorten hålles stängd för allmänheten, eller att exemplar av tidningen utlämnas från postverket å annan tid eller i annan ordning än som gäller för annan post, har utgivaren att för sålunda vidtagna åtgärder betala den ersättning, som av generalpoststyrelsen bestämmes.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

14 §.

Generalpoststyrelsen har att meddela de närmare föreskrifter, som för behörig tillämpning av här ovan givna stadganden kunna finnas erforderliga.

Vad sålunda blivit stadgat skall träda i kraft den 1 januari — — —

§ 14.

Generalpoststyrelsen har att meddela de närmare föreskrifter, som för behörig tillämpning av här ovan givna stadganden kunna finnas erforderliga.

Vad sålunda blivit stadgat skall träda i kraft den 1 januari 1933, vid vilken tid förordningen angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter den 17 juni 1916 (nr 216) upphör att gälla, dock att följande av de nu meddelade bestämmelserna skola redan tidigare tillämpas, nämligen föreskrifterna i § 3 från och med den 1 juli 1932, föreskrifterna i § 5 mom. 1 och 2 beträffande sådana anmälningar till 1933 års tidningstaxa, som göras under år 1932, samt föreskrifterna i § 5 mom. 3 och i § 8 beträffande sådana abonnemang för år 1933, som verkställas under år 1932.

Jag övergår nu till specialmotiveringen och får därvid beträffande de särskilda bestämmelserna i förslaget anföra följande.

§ 3 mom. 1. Såsom villkor för tryckalsters införande i tidningsregistret och därmed rätt till postbefordran enligt tidningsförordningens bestämmelser har föreslagits, att tryckalstret skall utkomma med minst ett nummer i varje kvartal.

Till stöd för detta förslag anför *generalpoststyrelsen* följande:

Samma förslag framfördes av generalpoststyrelsen år 1924. En av de sakkunniga anförde visserligen då skiljaktig mening i denna fråga, men styrelsen finner starka skäl tala för att vidhålla förslaget.

Å de tryckalster, varom nu är fråga, får enligt gällande förordning postabonnemang icke mottagas. Införandet i tidningsregistret sker uteslutande för att kunna utnyttja det låga utgivarkorsbandsportot. När utgivarkorsbanden infördes år 1904, föreskrevs i förordningen, att tidningar, för att få sändas såsom utgivarkorsband, skulle vara »i annan ordning än genom postanstalt förskrivna», d. v. s. att abonnemang direkt hos utgivaren skulle föreligga. Svårigheten att övervaka att så verkligen var fallet medförde, att bestämmelsen icke inflöt i 1916 års förordning. Det torde med ganska stor bestämdhet kunna påstås, att försändning såsom utgivarkorsband av tryckalster, som utkommer mindre ofta än fyra gånger om året, icke sker på grund av uppgifterna i tidningstaxan. Man går icke till denna, om man önskar en julpublikation eller en

förenings årsberättelse. Icke heller lärer vid bestämmandet av priset på dylika tryckalster hänsyn tagas till det billiga försändningssätt, som utgivarkorsbandsförsändningen erbjuder. Ofta utgöres priset av årsavgiften till en förening. Att nu ifrågavarande publikationer kunna sändas såsom utgivarkorsband innebär icke någon fördel för allmänheten.

Dessa tryckalster, vilka utkomma mindre ofta än fyra gånger årligen, synas icke heller vara av beskaffenhet att framför böcker och andra tryckalster i allmänhet böra tillförsäkras särskilt låga postbefordringsavgifter. De i 1930 års taxa intagna publikationer, som utgävos mindre ofta än fyra gånger årligen, fördelade sig på ungefär följande sätt:

1) jul- och midsommarpublikationer o. d.	84
2) föreningspublikationer	55
3) vetenskapliga tidskrifter	3
4) diverse	8

150

I 1923 års taxa voro 93 dylika publikationer införda. Här föreligger således en ökning med 61 procent. Antalet andra i tidningstaxan intagna publikationer har under samma tid ökat med endast 10 procent. Detta visar, att man i allt högre grad försöker att utnyttja det låga utgivarkorsbandsportot för publikationer, vilka näppeligen kunna betraktas såsom verkliga tidningar.

Av de i 1930 års taxa intagna, här ovan angivna publikationerna av ifrågavarande slag utkommo de flesta, nämligen 119, endast en gång om året. Enligt 1 § i tidningsförordningen gälla de i förordningen meddelade stadgandena endast periodiska skrifter. Med periodisk skrift förstås enligt tryckfrihetsförordningen en sådan, som i nummerföljd eller på bestämda tider utgives. Publikationer, som utkomma med endast ett nummer om året, numreras emellertid icke och utgivas således icke i nummerföljd. Skall en gång årligen anses såsom »bestämda tider», torde detsamma kunna sägas om tryckalster, som utgives vartannat eller vart femte år o. s. v. I en reservation till det kommittéutlåtande, som låg till grund för 1904 års tidningsförordning, framhölls också — såsom det vill synas på mycket goda skäl — att enär anmälan till tidningstaxan avsåge kalenderår, syntes ett tryckalster, som utkomme endast en gång under perioden (kalenderåret), icke kunna anses såsom periodiskt. C. A. Reuterskiöld (»Sveriges Grundlagor», 1924) gör i denna fråga det uttalandet, att skrift, som utgives blott en gång om året, t. ex. vid julen, torde icke behöva, men dock kunna såsom periodisk skrift anmälas enligt tryckfrihetsförordningens § 1 4:o. Enligt detta lagrum *skall* skrift, som är periodisk, anmälas för erhållande av s. k. hinderlöshetsbevis. Om nu skrift, som utkommer endast en gång om året, icke behöver anmälas, synes därav följa, att dylik skrift icke är periodisk.

I fråga om föreningspublikationerna anförde generalpoststyrelsen i sin skrivelse med överlämnande av 1924 års förslag till tidningsförordning bland annat följande:

»I den mån dylika publikationer, vilket till stor del är fallet, innehålla meddelanden angående föreningsangelägenheter, hava de intresse endast för viss, ofta mycket begränsad läsekrets. De stora bankernas och många andra affärsföretags årsberättelser äro säkerligen av minst lika allmänt intresse som de meddelanden, vilka utsändas av vissa klubbar och föreningar, men man torde näppeligen vilja inränga bankrapporter och revisionsberättelser bland 'tidningar och andra periodiska skrifter'. När åter sådan föreningspublikation, varom nu är fråga, innehåller uppsatser i ämnen, som tillhöra vederbörande förenings verksamhetsområde, kan tryckalstret likställas med bokalster i allmänhet.»

Vad slutligen angår de i 1930 års taxa intagna tre vetenskapliga tidskrifterna, så torde dessa icke utgå i så stora upplagor, att — i den mån posten användes för distributionen — skillnaden mellan utgivarkorsbandsportot och vanligt korsbandsporto kan vara av någon betydelse.

I Danmark, Finland, Norge och åtskilliga andra länder gäller såsom villkor för befordran såsom tidning, att tryckalstret skall utkomma med minst ett nummer i varje kalenderkvartal. Såsom av det här anförda framgår, skulle det icke innebära några orättvisor eller någon inskränkning i de verkliga tidningarnas postala förmåner, om jämväl här i Sverige infördes samma bestämmelse. En invändning, att tryckalster med ungefär liknande innehåll och vilket utkomme minst fyra gånger årligen fortfarande komme att behandlas såsom tidning, förfaller därmed, att här är fråga om periodiciteten, icke innehållet.

För försändning av publikationer av nu ifrågavarande slag bör vanligt korsbandsporto eller paketportot icke vara avskräckande, i all synnerhet som försändningen sker mycket sällan, i de flesta fall endast en gång om året. För postverket är frågan däremot av betydelse, detta så mycket mer som generalpoststyrelsen nu anser sig böra föreslå en nedsättning av portot för utgivarkorsband. Det är då, såsom styrelsen förut framhållit, av vikt, att rätten att sända utgivarkorsband i möjligaste mån begränsas till verkliga tidningar. Härigenom tillföres postverket ökad inkomst, vilkens storlek dock icke kan med någon säkerhet beräknas.

Mot generalpoststyrelsens förslag på denna punkt har avvikande mening anmälts av *herr Björnsson*, som ansett, att den nuvarande lydelsen av ifrågavarande bestämmelse bort bibehållas. Till stöd härför har reservanten anfört:

Redan av formella skäl synes det vara önskvärt, att alla tryckalster, för vilka hinderlöshetsbevis kan utfås och vilka sålunda enligt tryckfrihetsförordningen äro att anse som periodiska skrifter, i postalt hänseende likställas i alla sådana fall, där icke innehållets beskaffenhet eller postverkets kostnader för deras befordran motiverar en olikhet.

Postverkets befordringskostnader lära emellertid icke vara nämnvärt olika för ett korsband vare sig den i korsbandet inneslutna tidningen utkommer mera eller mindre ofta, och det synes därför icke finnas tillräckliga skäl för att uttaga det relativt höga vanliga korsbandsportot för publikationer sådana som Svenska turistföreningens årsskrift, Skyddsvärnet e. d. endast därför, att de icke utges minst en gång i kvartalet, under det att publikationer sådana som Arnesjös Swing, Charme, Veckojournalen m. fl. gynnas med det lägre utgivarkorsbandsportot.

Den föreslagna olikheten förefaller mig så mycket mindre befogad som det näppeligen kan göras gällande, att den gynnade gruppen av publikationer med avseende på innehållet i allmänhet har ett högre samhälleligt värde än den missgynnade gruppen.

Till belysande av den föreslagna gränsdragningens verkan från en annan synpunkt må följande exempel anföras. Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskaps publikationer utges 3 gånger årligen, under det att Malmöhus läns hushållningssällskaps kvartalsskrift utkommer 5 gånger om året. Enligt förslaget skulle således den senare alltjämt till allmänhetens gagn få införas i tidningstaxan, den förra däremot icke.

Därtill kommer, att postverkets inkomst av utgivarkorsband enligt den senast verkställda undersökningen synes ungefär täcka kostnaderna för deras befordran, varför en ändring av nu gällande bestämmelser icke heller med hänsyn till postverkets ekonomi synes nödvändig.

Förslaget har tillstyrkts av *styrelserna för publicistklubben* och *svenska tidningsutgivareföreningen*, som beträffande såväl detta förslag som generalpoststyrelsens förslag att inskränka förmånen av postabonnemang från tidningar, utkommande minst fyra gånger om året, till tidningar, som utkomma oftare än tolv gånger om året, anfört:

Styrelserna önska icke fördyra eller försvåra sätten för tryckalsters spridning eller befordran till allmänheten, hur sällan dessa tryckalster än utkomma, men kunna likväl ej finna annat än att generalpoststyrelsen har goda skäl för de föreslagna, mer snäva bestämmelserna. Tidningsförordningens jämförelsevis låga befordringsavgifter hava sitt ursprung i statsmakternas redan i början av 1800-talet uttryckta önskan att underlätta spridningen av »dagblad», varmed förstas nyhetstidningar. Dessa utgöra emellertid den ojämförligt mindre delen av i tidningsregistret införda periodiska skrifter, och antalet sådana som utkomma mindre ofta än en gång i kvartalet ökas snabbt. Denna ökning har under sjuårsperioden 1923—1930 uppgått till 63 procent, under det övriga publikationens ökning endast utgör 10 procent. Utgivarkorsbandsportot gynnar sålunda uppkomsten av allehanda publikationer, jul- och midsommartidningar, föreningsårsböcker m. fl., som endast utkomma en gång om året men likväl registreras som tidningar. Styrelserna kunna icke anse annat än att periodisk skrift, som skall befordras efter ett ursprungligen för nyhetstidningar avsett lägre porto, åtminstone bör äga en periodicitet av en gång i kvartalet. Den omständigheten, att ett fåtal av de endast en gång om året utkommande skrifterna äga ett obestritt kulturellt värde, som reservanten bland de sakkunniga anför som skäl för nuvarande bestämmelses kvarstående i oförändrat skick, kunna styrelserna ej finna hållbar, enär samma skäl skulle kunna anföras för att *böcker* med kulturellt värde skulle befordras som utgivarkorsband. Periodiciteten och ej det kulturella värdet måste i detta sammanhang vara det avgörande.

Svenska tidskriftsföreningen har under instämmande i reservationen avstyrkt generalpoststyrelsens förslag i denna del.

Den omständigheten, att tidningarna i allmänhet utkomma regelbundet med flera nummer under en viss bestämd period, torde hava varit en av de väsentligaste orsakerna till att de kommit att beträffande postbefordran erhålla större förmåner än andra tryckalster. De förmåner, som erhållas genom införandet i tidningsregistret, äro alltså i allmänhet avsedda att komma endast verkliga tidningar och därmed likställda publikationer till del. Enligt nu gällande bestämmelser får postabonnemang icke ske å tryckalster, som utkommer mindre ofta än fyra gånger om året. Då sådant tryckalster likväl anmäles till införande i tidningsregistret, torde detta ske endast för att kunna få tryckalstret befordrat mot det billigare utgivarkorsbandsportot. Emellertid synas dylika tryckalster på grund av sin ringa periodicitet — de för närvarande i tidningsregistret införda utkomma till övervägande del allenast en gång om året — och vad de flesta av dem beträffar jämväl på grund av sitt innehåll icke skäligen böra framför böcker och andra tryckalster gynnas med billigare postbefordringsavgifter. Visserligen har en del i tidningsregistret införda publikationer av ifrågavarande slag ett högt kulturellt värde, men detta skulle lika väl kunna åberopas såsom skäl för att befordra böcker såsom utgivarkors-

Departements-
chefen.

band. Belysande är också, att bland annat i våra närmaste grannländer befordran såsom tidning är inskränkt till sådana tryckalster, som utkomma minst en gång varje kalenderkvartal. Med hänsyn härtill och då för publikationer med så liten periodicitet som högst tre gånger om året det billigare tidningsportot knappast kan vara av mera framträdande ekonomisk betydelse, synas mig övervägande skäl tala för att nu vidtaga den av generalpoststyrelsen föreslagna begränsningen i fråga om förmånen att komma i åtnjutande av tidningstaxorna. Jag anser mig alltså böra biträda styrelsens förslag i denna del.

§ 3 mom. 1
punkterna
a)–e).

Medan punkterna a) och d) i mom. 1 av § 3 äro oförändrade, har *generalpoststyrelsen* i punkterna b) och c) föreslagit vissa smärre ändringar i förtydligande syfte, varjämte styrelsen till momentet fogat en ny punkt e). Såsom skäl för dessa åtgärder har styrelsen anfört:

I punkt b) i § 3 mom. 1 har exemplet »reklamblad för visst varuhus» strukits. Exemplet synes onödigt, enär denna punkt innehåller förbud mot registrering av just sådana tryckalster, som »göra reklam för ett eller flera affärsföretag». Å andra sidan kan ifrågavarande exempel tolkas såsom en inskränkning av bestämmelsen, eftersom varuhus endast är ett visst slag av affärsföretag. De i punkt c) vidtagna ändringarna avse att i möjligaste mån förhindra, att de fördelar, som bestämmelserna i tidningsförordningen erbjuda, komma andra än verkliga tidningar till del. Huru bestämmelserna än avfattas, lär det icke kunna undvikas, att svårbestämbara gränfall förekomma, men generalpoststyrelsen har med anledning av inträffade fall ansett sig böra föreslå att orden »personalförteckning» och »redogörelse» utbytas mot de mera omfattande orden »namnförteckning» respektive »meddelande» ävensom att ordet »föreningsstadgar» tillföres.

Punkterna a)–c) avse tryckalsters innehåll, varemot bestämmelsen i punkt d) tillkommit för att förhindra den svårighet vid postbehandlingen, som måste uppstå, därest tidningar på grund av likhet i fråga om titel lätt kunna förväxlas. Emellertid ha inträffat fall, då tidnings titel visserligen icke varit så lika med förut anmäld tidnings, att registrering ansetts kunna förbjudas på grund av bestämmelsen i punkt d), men det visat sig, att tidningens titel — uppenbarligen med full avsikt — typografiskt anbragts på sådant sätt, att förväxling med förut befintlig tidning svårligen kunnat undvikas. Det tillkommer väl icke generalpoststyrelsen att beivra den illojala konkurrens, som sålunda förelegat, men i den mån postarbetet försvåras genom den vidtagna anordningen, synes generalpoststyrelsen böra äga befogenhet att påfordra rättelse. I överensstämmelse härmed har tillförts en ny punkt e).

Svenska tidskriftsföreningen har hemställt, att punkterna d) och e) måtte utgå ur tidningsförordningen samt att en bestämmelse, motsvarande nuvarande punkten d), i stället måtte införas i tryckfrihetsförordningen § 1 4:o. Beträffande punkten d) anför föreningen, att utfärdat hinderslöshetsbevis alltid borde medgiva rätt för utgivare att få sin tidnings eller tidskrifts namn infört i tidningsregistret samt att den generalpoststyrelsen inrymda befogenheten att i vissa fall vägra införande i nämnda register vållade kostnader och besvär, då i händelse av vägran annan utväg icke återstode än att ånyo begära hinderslöshetsbevis för publikationen under annat namn. I fråga om punkten e) an-

föres, att med den standardisering beträffande tidskrifternas format, som allt mera ägde rum och även vore av godo, och då en tidnings titel uppenbarligen borde stå överst på första sidan, kunde ju, utan att några illojala avsikter föreläge, i övrigt varandra helt olika titlar genom stilarnas utseende och dylikt vid hastigt påseende erbjuda en viss likhet. Men detta borde väl icke vara skäl för att den ena av två varandra på angivet sätt liknande tidningar icke skulle få komma sina prenumeranter tillhanda, allra helst avgörandet i varje särskilt fall måste bliva mera subjektivt än beträffande den rena namnligheten.

Med anledning härav har *generalpoststyrelsen* framhållit, att det vore naturligt, att styrelsen icke komme att använda den under punkten e) angivna befogenheten i andra fall än då så vore nödvändigt för att undvika förväxling — något som torde vara till lika stor fördel för allmänheten som för postverket — att prövningen i förevarande hänseende skulle ske vid registreringen *samt att* en redan registrerad tidning givetvis skulle hindras att lägga sig till med annan tidnings typografiska utstyrel.

Mot generalpoststyrelsens förslag till ändrad lydelse av punkterna b) och c) av förevarande moment har jag intet att erinra.

Vad beträffar den i oförändrad lydelse upptagna punkten d) må erinras, att vid denna bestämmels införande år 1904 i de över då föreliggande kommittéförslag avgivna yttrandena uttalades, att stadgandet borde meddelas i tryckfrihetsförordningen eller genom särskild lag i ämnet, varjämte framhölls den fara för administrativt godtycke, som skulle ligga däri, att avgörandet av dessa för tidningarna viktiga frågor lades i generalpoststyrelsens hand. Med anledning härav anförde generalpoststyrelsen, att i annan författning icke funnes någon bestämmelse av enahanda innehåll och att så länge det kunde inträffa, att två särskilda tidningar utkomme med samma namn, ett dylikt stadgande syntes vara av behovet påkallat, varjämte styrelsen beträffande den uttalade farhågan med avseende å bestämmelsens tillämpning erinrade, att styrelsens beslut i dylika ärenden kunde genom besvär dragas under Kungl. Maj:ts prövning, vadan det slutliga avgörandet ingalunda tillkomme styrelsen.

I proposition nr 44 till 1904 års riksdag uttalade departementschefen ingen erinran mot den föreslagna bestämmelsen, vadan densamma intogs i det förslag till tidningsförordning, som förelades nämnda riksdag. I en vid sagda riksdag väckt motion hemställdes på anförda skäl, att bestämmelsen måtte utgå. Bevillningsutskottet (betänkande nr 31) avstyrkte motionen samt anförde, att bestämmelsen enligt utskottets mening uteslutande vore att hänföra till de för postbehandlingen nödvändiga ordningsföreskrifterna och att i varje fall ett dylikt stadgande icke lade något hinder i vägen för att, så snart tillståndsbevis meddelats, *utgå* tidning, varom nu vore fråga, men väl för att få densamma införd i tidningsregistret. Sedan fyra reservanter förklarar sig anse, att bestämmelsen borde utgå, blev med avslag å motionen propositionen i denna del bifallen av riksdagen (skrivelse nr 147).

Vad nu av svenska tidskriftsföreningen anförts i fråga om bestämmelsen i

Departements-
chefen.

punkten d) synes icke vara av beskaffenhet att böra föranleda någon ändring beträffande densamma. Då jämväl behov av en motsvarande bestämmelse rörande typografiskt liknande titel synes föreligga, vill jag tillstyrka den av styrelsen föreslagna punkten e).

§ 4 mom. 4. I nuvarande 8 § 8 mom. är stadgad skyldighet för utgivare av tidning, som tillhandahålles allmänheten efter postabonnemang, att till vederbörande postanstalt å utgivningsorten avlämna ett fullständigt exemplar av varje utkommande nummer med avgiftsfria bilagor. Bestämmelsen har tillkommit för att postanstalten skall hava tillgång till erforderliga exemplar för beräkning av årsvikten. Det är emellertid nödvändigt, att postverket är i tillfälle pröva, huruvida ett tidningsnummer, vare sig det sändes efter postabonnemang eller såsom utgivarkorsband, uppfyller de för kvarstående i tidningsregistret stadgade villkor ävensom huruvida bilaga medföljer. Postanstalten skall pröva, om bilagan är avgiftsfri eller avgiftspliktig. På grund av det anförda har i § 4 införts ett nytt moment. Nämnas må, att utgivaren, på begäran, efter ett år återfår sålunda avlämnade tidningsexemplar.

§ 5 mom. 1. I § 5 mom. 1 första stycket har vidtagits en omformulering med hänsyn därtill, att tidningsexemplar kan sändas såsom utgivarkorsband utan att abonnemang direkt hos utgivaren föreligger.

Beträffande andra stycket föreslår *generalpoststyrelsen* sådan ändring, att förmånen av postabonnemang, vilken nu medgives tidning, som utkommer minst fyra gånger om året, inskränkes till tidning, som utkommer oftare än tolv gånger om året. Härom anför styrelsen:

Detta förslag avser att i lämplig mån befria postverket från de för postverkets ekonomi ofördelaktiga postabonnemangen. Den i 1916 års förordning införda bestämmelsen, att postabonnemang medgives endast å tidning, som utkommer minst fyra gånger om året, har — såvitt *generalpoststyrelsen* har sig bekant — icke föranlett nära olägenheter. Även för det stora flertalet av de tidningar, som utkomma minst fyra men högst tolv gånger om året, torde postabonnemanget vara av ringa betydelse. I 1929 års taxa funnos intagna 761 tidningar med nu ifrågavarande periodicitet, av vilka endast 376 begagnade sig av rätten att mottaga postabonnemang. Av dessa hade 48 ingen postabonnet. Endast 36 hade 200 abonnenter eller därutöver. De anförda siffrorna visa, att det stora flertalet av dessa tidningar för distribueringen huvudsakligen begagna sig av annat försändningssätt än postabonnemanget. Postverket måste emellertid vidtaga en hel del åtgärder även om endast en postabonnet finnes, vilket år 1929 inträffade i åtminstone 17 fall. Det är uppenbart, att postabonnemangen å tidningar med endast ett fåtal abonnenter bliva både dyra och besvärliga för postverket. För allmänheten torde det vara mindre besvär att skriva ut ett inbetalningskort eller en postanvisning till tidningsutgivaren än att ifylla en blankett till tidningsrekvisition. Om tidningsutgivaren har postgirokonto och med något av årets sista nummer medsänder ett till detta konto ställt inbetalningskort, erhåller han sina medel på ett minst lika bekvämt sätt som vid postabonnemang. På grund av nu ifrågavarande tidningars ringa årsvikt ställer sig tidningarnas försändande såsom utgivarkorsband billigare för utgivaren

än postabonnemanget. För tidning med större upplaga kan kostnaden för adresseringen nedbringas genom användande av adresseringsmaskin.

Styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen hava, såsom förut nämnts, tillstyrkt förslaget.

Däremot har förslaget avstyrkts av *svenska tidskriftsföreningen*, som framhållit, att tidningsutgivarna satte stort värde på postabonnemanget, att detta gällde i lika grad utgivarna av exempelvis månadstidningarna som utgivarna av de dagliga och därmed jämförliga tidningarna, att, då postabonnemangen enligt generalpoststyrelsens beräkningar år 1929 medfört en vinst av omkring 400,000 kronor, ekonomiska skäl icke talade för inskränkning utan i stället för utökning av dessa abonnemang samt att av generalpoststyrelsen icke antytts, att indragning av arbetskraft och minskning av kostnaderna i deras helhet skulle kunna bliva följden av att en mängd tidningar fränhändes möjligheten att använda postabonnemang.

Ingenjören Hermodsson har hemställt, att nuvarande bestämmelser måtte bibehållas eller att, därest detta ej ansåges lämpligt, den föreslagna bestämmelsen måtte ändras så, att postabonnemang kunde medgivas tidning, som utkomme *minst* tolv gånger om året. Han anför, att även om postverket hade ett oproportionerligt stort besvär vid postabonnemang å en publikation, som hade ett fåtal abonnenter, förslaget innebure en alltför stor och onödigt radikal omändring. Särskilt mindre publikationer bleve härigenom lidande, och en del publikationer med tolv nummer om året såge sig nödsakade att utgiva ett trettonde nummer, vilket naturligen bleve betungande. Ifrågasättas kunde, om ej i stället borde införas en bestämmelse om minimiupplaga eller med andra ord att utgivare finge garantera ett minimibelopp i totala postavgifter.

Utgivaren av Rikssjukkasstidningen har hemställt, att förslaget icke måtte vinna bifall i vad det avsåge tidningar och tidskrifter, som utkomme minst tolv gånger om året och särskilt då desamma visades hava så stor upplaga, att en ändring skulle bli ruinerande för dem. Det anføres, att nämnda tidning, som utkomme tolv gånger om året, hade minst 55,000 postabonnenter, att en övergång till utgivarkorsband skulle medföra engångsutgifter å tillhoppa 60,000 å 70,000 kronor ävensom årliga expeditjonskostnader för mottagande av prenumeration m. m., att postverket, som för närvarande genom befordran av berörda tidning hade en inkomst av omkring 39,000 kronor per år, även vid tidningens försändande såsom utgivarkorsband fortfarande måste från de olika postanstalterna ombesörja utdelningen av tidningen till prenumeranterna samt att för tidningar med så stora upplagor som ifrågavarande tidning den föreslagna begränsningens genomförande vore liktydigt med att tidningen måste nedläggas.

Med anledning av vad sålunda yttrats har *generalpoststyrelsen* anført i hudsak följande:

Av de publikationer, som tidskriftsföreningen representerar i sin framställning, utkomma 121 stycken mer än 3 men mindre än 13 gånger årligen. Dessa

äga således för närvarande rätt att inbjuda till postabonnemang. Härav ha 92 publikationer begagnat sig. Under det år, som generalpoststyrelsens undersökning avser, hade endast 22 stycken mer än 100 och av dessa endast 4 mer än 1,000 postabonnenter. Det är härav tydligt, att postabonnemanget för de allra flesta icke är av någon betydelse. Såsom generalpoststyrelsen i sin motivering till förslaget i denna del framhållit, ställer sig postavgiften för de publikationer, varom nu är fråga, betydligt billigare vid försändning såsom utgivarkorsband än vid postabonnemang. När abonnenternas antal understiger 100, kan arbetet med tidningsinslagningen givetvis icke vara av någon betydelse för tidningen, i all synnerhet som väl största delen av tidningens upplaga redan nu expedieras på annat sätt än genom postabonnemang. Även tidningar med större upplagor torde genom minskningen i postavgifterna bliva väl betalda för sitt arbete med inslagningen. En beräkning visar, att de 22 tidningar, vilka, enligt vad ovan sagts, ha mer än 100 postabonnenter, skulle genom denna prisskillnad för inslagningen få i medeltal 5 öre för varje nummerexemplar. För rekvisitionens insändande måste postavgift erläggas. Användes härför postgiroinbetalningskort blir avgiften 10 öre för hela året. I mycket stor utsträckning torde dock prenumeration på nu ifrågavarande tidningar ske genom föreningsombud eller prenumerantsamlare. I dylikt fall blir kostnaden för medlens insändande, fördelad på varje särskilt tidningsexemplar, en obetydlighet.

För en tidning med mycket stor postupplaga ställer sig saken i viss mån annorlunda. Men även om kostnaderna för inslagning och adressering skulle ställa sig så höga som utgivaren av Rikssjukkasstidningen beräknat, måste dock utgivarkorsbandsförsändningen i längden ställa sig ekonomiskt fördelaktig. För nämnda tidning skulle — med en upplaga av 55,000 exemplar — de årliga postavgifterna bliva omkring 33,000 kronor lägre vid tidningens försändande såsom utgivarkorsband än såsom postabonnemang. Även om utgivaren åtager sig inbetalningsavgift för prenumerationsmedlens insändande, skulle till förfogande för täckande av kostnaderna för inslagning m. m. stå inemot 30,000 kronor per år.

För postverket kräva utgivarkorsbanden mindre kostnader än postabonnemangen. Gentemot svenska tidskriftsföreningens anmärkning att generalpoststyrelsen icke påvisat någon indragning av arbetskraft och minskning av kostnaderna, må erinras därom, att även i de fall, där dylikt icke kan påpekas, arbetsminskningen givetvis innebär, att viss arbetskraft överföres till annat arbete och att ökning av arbetskraften kan uppskjutas längre än vad som blivit fallet, om arbetsminskningen icke inträtt.

Att i förväg veta huru stor upplaga en tidskrift skall få är icke möjligt, och ännu vanskligare lär det vara att avgöra, när tidningens försändande såsom utgivarkorsband bleve »ruinerande» för tidningen.

Därest generalpoststyrelsens förslag skulle modifieras på sådant sätt, att postabonnemang medgives å tidning, som utkommer 12 gånger om året, komme 60 stycken av de 92 utav svenska tidskriftsföreningen representerade publikationer, som begagna sig av rätten att erbjuda postabonnemang men enligt förslaget skulle berövas denna rätt, att bibehållas vid densamma.

Generalpoststyrelsen har ingen anledning att frångå sitt förslag men anser sig dock böra meddela, att en modifikation i denna punkt, på sätt nyss sagts, vore den eftergift för de mindre ofta utkommande tidningarnas krav, som generalpoststyrelsen för sin del har minst att invända emot.

Departements-
chefen.

Såsom tidigare omnämnts, har syftet med nuvarande bestämmelse om publikationsperiodicitet av minst fyra gånger om året såsom villkor för erhållande

av postabonnemang varit att befria postverket från ett avsevärt och kostsamt arbete för en anordning, som i dylika fall torde vara av obetydligt värde för såväl allmänheten som tidningsutgivarna. Den nu föreslagna skärpningen av detta villkor till att gälla periodicitet av mer än tolv gånger om året innebär ett ytterligare steg i samma riktning. Av generalpoststyrelsens utredning framgår, att endast omkring 50 procent av tidningar med en periodicitet av 4—12 gånger årligen använda postabonnemang samt att bland dem blott ett fåtal hava en postprenumerantstock av 200 eller däröver. För en stor del av ifrågakommande publikationer torde det bliva billigare, om de försändas såsom utgivarkorsband. Det är också att märka, att så länge rätten till postabonnemang å sådan tidning finnes, postanstalterna måste, även om allenast *ett* postabonnemang sker, i sina räkenskaper lägga upp konti för denna tidning och avgiva redovisningar, som oftast röra sig om rena obetydligheter. Goda skäl synas mig alltså anförda för en ytterligare begränsning av möjligheten att erhålla postabonnemang.

Emellertid har generalpoststyrelsens förslag rönt ett ganska starkt motstånd från representanterna för publikationer med ifrågakommande periodicitet. Beträffande dessa publikationer, utkommande fyra till tolv gånger årligen, synes det, som om den föreslagna restriktionen kännbart skulle träffa dem, som utkomma en gång i månaden, och särskilt torde dylika publikationer med stor upplaga åtminstone till att börja med nödgas göra ganska avsevärda utgifter för övergång till utgivarkorsband.

Av en inom generalpoststyrelsen verkställd utredning framgår, att beträffande publikationer, som utkomma tolv gånger om året, antalet postabonnemang år 1929 utgjorde tillhoppa 91,745 och postverkets inkomster därav 65,406 kronor, medan beträffande tryckalster med 5—11 nummer och med 4 nummer årligen antalet postabonnemang under samma år endast utgjorde 4,369 respektive 842 och postverkets inkomster därav 3,428 respektive 629 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit och med beaktande tillika av generalpoststyrelsens yttrande i styrelsens senaste, av mig nyss refererade skrivelse vill jag föreslå, att från rätten att erhålla postabonnemang uteslutas endast publikationer med en periodicitet av 4—11 nummer årligen.

Vid bifall härtill komma såväl Rikssjukkasestidningen som en avsevärd del av de av svenska tidskriftsföreningen representerade publikationerna, vilka eljest skulle gå miste om rätten till postabonnemang, att fortfarande åtnjuta densamma.

I § 5 har i ett nytt mom. 2 intagits dels den i nuvarande 1 mom. intagna § 5 mom. 2. bestämmelsen om skyldighet för tidningsutgivare att anmäla tidning till införande i tidningstaxan, dels ock en ny bestämmelse om skyldighet för tidningsutgivare att under viss förutsättning erlägga avgift för kungörande av ändring i eller tillägg till taxan. Införande i taxan eller i regelbundet utkommande tillägg till denna skulle fortfarande vara avgiftsfritt, vilket — ehuru icke innebärande någon nyhet — ansetts böra i detta sammanhang inflyta i förordningen.

Till stöd härför har *generalpoststyrelsen* anfört:

Generalpoststyrelsen har bestämda utgivningsdagar för tidningstaxan och ändringar till denna, och priser, som sålunda meddelas, skola tillämpas vid postanstalterna från och med viss dag. Det inträffar emellertid, att tidningsutgivare önskar att generalpoststyrelsen skall — oberoende av utgivningsdagarna — utsända uppgift, innebärande tillägg eller ändring i tidningstaxan, angående viss tidning. Med hänsyn till att ändring i tidningstaxan skall antecknas vid varje postanstalt i riket och då tiden för dylik uppgifts utsändande måste stå i visst förhållande till tiden för taxeändrings trädande i kraft, måste generalpoststyrelsen förbehålla sig rätt att pröva, huruvida en dylik framställning bör bifallas. Därest särskilda åtgärder vidtagas av generalpoststyrelsen för uppgifts kungörande, skulle utgivaren ha att erlagga en avgift av 100 kronor. Beloppet har ansetts böra sättas jämförelsevis högt, enär vidtagandet av dylik anordning icke bör förekomma annat än i undantagsfall.

*Departements-
chefen.*

Då det av praktiska skäl synes lämpligt att i möjligaste mån begränsa kungörandet av ändringar i och tillägg till tidningstaxan till de regelbundet utkommande meddelandena därom, vill jag tillstyrka styrelsens förslag på denna punkt.

§ 5 mom. 3. Beträffande mom. 3, som motsvarar nuvarande 2 mom., har en viss omformulering vidtagits med anledning därav, att abonnemang numera kan verkställas även å annan ort än utdelningsorten. Därjämte har till momentet fogats en bestämmelse angående rätt för generalpoststyrelsen att i särskilt fall bestämma, huruvida s. k. lokalabonnemang skall få verkställas.

Generalpoststyrelsen åberopar vad styrelsen till stöd för samma förslag anförde år 1924:

Enligt nuvarande 2 mom. i 5 § gäller att beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, abonnemang vid postanstalt å utgivningsorten icke må äga rum för person, som bor eller vistas å nämnda ort och vilkens post utdelas genom lokalbrevbäring. I 1904 års tidningsförordning hade bestämmelsen följande lydelse: »Å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, medgives icke abonnemang vid postanstalt, där tidningen utgives.» Den omformulering, som vidtogs i 1916 års förordning, avsåg endast att bringa bestämmelsen i överensstämmelse med tillämpad praxis. Man har nämligen icke ansett sig böra förvägra lokalabonnemang i de fall, då abonnenten bott utom lokalbrevbäringsområdet och fått sig posten tillställd t. ex. genom lantbrevbärare eller medelst lösväska. I allmänhet torde någon ändring härutinnan nu icke vara påkallad. Emellertid kan i vissa fall en sträng tolkning av bestämmelsen leda till egendomliga förhållanden. Så äger med nuvarande formulering en person, som från utgivningsortens postkontor avhämtar sin post, abonnera å lokaltidning, även om personen bor i omedelbar närhet av tidningens expedition, varemot t. ex. en person i något av de med Stockholm inkorporeerade samhällena icke skulle få abonnera å tidning, som utkommer i Stockholm — hela Stor-Stockholm måste väl anses såsom utgivningsort — därest posten utdelas genom lokalbrevbäring. Vidare äro förhållandena sådana, att s. k. lådbrevbäring, som enligt kungl. brevet den 22 mars 1912 av generalpoststyrelsen inrättats å vissa platser, i förevarande hänseende lämpligen bör i vissa fall likställas med lokalbrevbäring, i andra fall däremot med lantbrevbäring.

Då det icke lär vara möjligt att åt nu ifrågavarande författningsställe giva en sådan avfattning, att däri kunna inrymmas alla tänkbara fall, då lokal-

abonnemang bör medgivas eller förvägras, och enär bestämmelsen i dess nuvarande formulering i allmänhet är tillämplig, har det synts generalpoststyrelsen lämpligt att icke vidtaga annan ändring än att generalpoststyrelsen skulle äga befogenhet att för särskilda fall bestämma i förevarande hänseende.

Vad generalpoststyrelsen härutinnan föreslagit har ej givit mig anledning till erinran.

Den omformulering, som vidtagits beträffande §§ 6 och 7, innebär icke §§ 6 och 7. någon ändring i sak utan har föranletts därav, att det ansetts lämpligt att icke använda benämningen »prenumerationsavgift», enär därmed i allmänhet torde förstås hela det belopp, som erlägges vid prenumeration å postanstalt, och alltså även belöpande postavgifter.

Mom. 1 i § 8, som motsvarar nuvarande 1—3 mom. i samma paragraf, inne- § 8 mom. 1. fattar bestämmelser om postavgifterna vid postabonnemang.

Efter att hava lämnat uppgift på den mångfald olika bestyr, som med anledning av postabonnemang utföres inom styrelsen och vid postanstalterna, ävensom erinrat, att tidningsabonnemangen därutöver förorsakade postverket kostnader för lokaler, blanketter, inventarier och skrivmaterialier m. m., anför *generalpoststyrelsen* till stöd för sitt förevarande förslag följande:

Postavgiften vid postabonnemang utgöres enligt nu gällande förordning av dels en förskrivningsavgift och dels en befodringsavgift.

Förskrivningsavgiften är uppdelad i dels en avgift, som är lika för varje abonnemangstermin och varje tidning, dels ock en viss, på tidningspriset hos utgivaren räknad procentuell avgift, vilken utgår i förhållande till abonnemangsperiodens längd. Förskrivningsavgiften har ursprungligen varit avsedd att utgöra ersättning för allt det bestyr, som avser bokföring, eller med andra ord alla de kostnader, som äro desamma oberoende av abonnemangstidens längd och tidningens periodicitet eller vikt. Då den fasta delen av förskrivningsavgiften alltid skall utgå med samma belopp och den således t. ex. vid abonnemang månad för månad återkommer 12 gånger, är det uppenbart, att denna avgiftsdelen måste vara jämförelsevis låg. Enär vid sådant förhållande beloppen av de särskilda avgiftsdelarna icke kunna bestämmas med hänsyn till postverkets kostnader för vissa delar av arbetet, har det synts generalpoststyrelsen lämpligt att icke längre behålla benämningarna förskrivningsavgift och befodringsavgift. Dessa benämningar kunna nämligen lätt bliva missvisande, när det gäller att bedöma, huruvida avgiften är lämpligt avvägd.

I det förslag, som generalpoststyrelsen avgav år 1924, hade den del av förskrivningsavgiften, som är beroende av tidningens pris, borttagits. I intet annat land torde vid bestämmande av postavgiften hänsyn tagas till tidningens pris. Här i landet leder detta beräkningssätt sitt ursprung från en kungl. kungörelse av år 1872, enligt vilken postavgifterna vid postabonnemang bestämdes så gott som uteslutande efter tidningens pris. Vid tillkomsten av denna kungörelse uttalades den meningen, att postpersonalens arbete och postverkets kostnader för tidningarna berodde väsentligen av tidnings periodicitet och storlek, och dessa båda omständigheter funne vanligen uttryck i tidningens pris. Det framhölls dock, att avvikelser kunde förekomma samt att den omständigheten, att en tidning på grund av sitt innehåll betingade ett högre pris än en lika stor och lika ofta utkommande tidning, vore utan all betydelse i fråga om postverkets arbete och kostnader.

Den procentuella avgiftsdelens bibehållande i 1904 års förordning motiverades därmed, att övergången från det dåvarande systemet i någon mån underlätades och att postverket finge en viss provision å uppbörderna av prenumerationsmedlen. Svenska tidningsutgivareföreningen hemställde emellertid, att procentavgiften skulle såsom i princip oriktig bortfalla.

Något bärande skäl för denna särskilda avgiftsdels bibehållande föreligger icke. Denna avgift drabbar tidningarna synnerligen orättvist.

År 1929 tillförde nu ifrågakarande avgiftsdelen postverket en inkomst av omkring 268,000 kronor. Såsom förut i denna skrivelse framhållits, måste postabonnemangen anses för postverket ekonomiskt ofördelaktiga. Generalpoststyrelsen anser sig därför icke kunna ifrågasätta sådan omreglering av postavgiften vid postabonnemang, att någon nämnvärd inkomstminskning för postverket därigenom uppstår. Om den procentuella delen borttages, måste därför det belopp, som enligt vad ovan sagts inflyter genom denna, anskaffas genom höjning av andra avgiftsdelar.

Att lägga hela beloppet på den fasta avgiftsdelen synes icke lämpligt, men generalpoststyrelsen anser dock, att denna avgiftsdelen utan någon olägenhet kan höjas med 5 öre till 25 öre. En sådan höjning beräknas inbringa omkring 180,600 kronor.

Befordringsavgiften, vilken utgår i förhållande till abonnemangstidens längd, är uppdelad i en periodicitetsavgift och en viktavgift. Av postverkets inkomster för postabonnemangen under år 1929 inflöto 23.6 procent genom periodicitetsavgiften och 57.9 procent genom viktavgiften.

Vid upprättandet av 1924 års förslag till ny tidningsförordning undersökte generalpoststyrelsen lämpligheten av att efter mönster från vissa andra länder bygga avgiften på nummervikt i stället för årsvikt och på så vis kombinera periodicitets- och viktavgifterna. Frågan har även nu varit under omprövning, men dylika system visa sig icke medföra några fördelar. Vid sådant förhållande har generalpoststyrelsen ansett sig böra behålla det nuvarande systemet. Det är då också lätt att övertyga sig om de konsekvenser, som en sänkning eller höjning av den ena eller den andra avgiftsdelen medför för postverket och för de skilda tidningarna.

Viktavgiften var ursprungligen hälften av periodicitetsavgiften. Genom den provisoriska höjning, som vidtoges av 1924 års riksdag, inträdde sådan ändring i detta förhållande, att viktavgiften nu är i det närmaste tre fjärdedelar av periodicitetsavgiften.

Ifrågakarande avgiftsdelar voro väl ursprungligen avsedda att utgöra ersättning för tidningarnas inslagning, sortering, befordran, påskrivning och utdelning. En stor del av postverkets ersättning för andra bestyr med tidningarna måste emellertid uttagas genom nämnda avgiftsdelar. Visserligen är det icke nödvändigt och väl praktiskt taget icke heller möjligt att ordna så, att varje avgiftsdelen ersätter en viss detalj av postverkets arbete, men för tidningsutgivarna är förhållandet mellan periodicitets- och viktavgifterna av allra största betydelse.

Arbetet med inslagning, sortering, påskrivning och utdelning av tidning är i första hand beroende av huru ofta tidningen kommer. Vikten kommer så att säga i andra rummet. Detta gäller icke minst brevbäringen. Om en brevbärare måste gå en viss vägsträcka och måhända flera trappor uteslutande för att tillställa en abonnent en tidning, så är det av ganska ringa betydelse, om tidningens vikt är 25 eller 50 gram. Detta förhållande synes tala för en jämförelsevis hög periodicitetsavgift.

Å andra sidan måste man fasthålla vid att postföringskostnaderna till stor del äro beroende av tidningarnas vikt och att nära hälften av alla postverkets kostnader för de postabonnerade tidningarna beräknas vara postföringskost-

nader. Jämväl vid brevbäringen vålla de tunga tidningarna stora olägenheter.

Efter prövning av dessa omständigheter har generalpoststyrelsen stannat för att föreslå, att viktavgiften nedsättes till 16 öre per kilogram, således 1 öre lägre än nu utgående avgiftsbelopp. I förhållande till motsvarande avgift enligt 1916 års förordning oförändrad är detta en höjning med närmare 167 procent. Den inkomstminskning, som uppkommer genom viktavgiftens nedsättning med 1 öre, beräknas till omkring 185,000 kronor.

Beträffande periodicitetsavgiften föreslår generalpoststyrelsen, att den skall utgå med samma belopp som för närvarande, 24 öre, vilket är en förhöjning med 100 procent i förhållande till motsvarande avgift enligt 1916 års förordning oförändrad. Dessutom har styrelsen emellertid ansett sig böra föreslå, att periodicitetsavgiften alltid skall utgå med minst 48 öre. Detta innebär således, att tidningar, som utkomma endast en gång i veckan eller mindre ofta, få erlägga en periodicitetsavgift av 48 öre mot för närvarande 24 öre.

Frågan om proportionsvis högre avgifter för tidningar och tidskrifter, som utkomma mindre ofta, berördes även i generalpoststyrelsens skrivelse med överlämnande av 1924 års förslag till tidningsförordning. Ett förslag om en minimiavgift av 90 öre tillkom särskilt med tanke på ifrågavarande tidningar. Styrelsen framhöll, att dylika tidningar i vissa avseenden förorsaka postverket förhållandevis mera arbete än andra tidningar. Ju mindre ofta en tidning kommer, desto svårare är det för utdelaren att hålla i minnet abonnenterna. Påskrivning efter lista förekommer därför i större utsträckning beträffande veckotidningar och mindre ofta utkommande tidningar än i fråga om andra tidningar.

Denna fråga berördes även av styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen i deras gemensamma skrivelse till Kungl. Maj:t med anledning av 1924 års förslag till ny tidningsförordning. I skrivelsen framfördes den mening, att ifrågavarande tidningar tvevelsutan bereda postverket ökat besvär och fördyring av omkostnaderna på grund av den »toppbelastning» de vålla postverket den enda dag i veckan, då de utkomma, under det att postdistributionen av dagspressen medför en jämn fördelning av arbetsuppgifterna på veckans alla dagar. Nämda styrelser förmodade jämväl, att »den enorma utvecklingen av veckotidningsutgivningen även kraftigt bidragit till personalkostnadernas betydande stegring inom postverkets tidningsrörelse».

I Danmark gäller för tidning, som utkommer minst sex gånger i veckan, en lägre taxa än för övriga tidningar. I Norge lägges på tidning, som utkommer mindre ofta än två gånger i veckan, en extra avgift av $\frac{1}{2}$ öre per nummer.

Goda skäl synas också tala för att Orts- och dagspressen beredes större fördelar än övriga tryckalster, som kunna vinna registrering.

Genom att, på sätt generalpoststyrelsen nu föreslår, bestämma ett minimibelopp för periodicitetsavgiften, beräknas postverkets inkomster ökas med omkring 241,600 kronor.

Den i nuvarande förordning intagna bestämmelsen om en lägre periodicitetsavgift för varje nummer över 7 i veckan anses böra utgå. För närvarande utgives icke i Sverige någon tidningsupplaga med mer än 7 nummer i veckan, men om så vore fallet, skulle säkerligen de nummer, som utgaves samma dag, befordras och utdelas med skilda lägenheter och således i detta hänseende varje nummer för sig kräva samma kostnad som vilket annat tidningsnummer som helst. Något skäl för en lägre periodicitetsavgift för vissa nummer synes därför icke föreligga.

En sammanställning av de ändringar av avgiftsbeloppen, som nu föreslagits, visar, att postverkets inkomster skulle minskas med 268,000 kronor genom

borttagande av den procentuella avgiftsdelen och 185,000 kronor genom nedsättning av viktavgiften, tillsammans 453,000 kronor. Inkomstökning skulle vinnas med 180,600 kronor genom höjning av den fasta avgiftsdelen och 241,600 kronor genom minimibelopp för periodicitetsavgiften, tillsammans 422,200 kronor. Resultatet skulle således bliva en inkomstminskning på omkring 30,800 kronor.

Huru de föreslagna postavgifterna vid postabonnemang skulle ställa sig för de olika tidningarna framgår av en vid generalpoststyrelsens skrivelse fogad förteckning, å vilken beträffande åtskilliga tidningar av olika periodicitet och vikt sammanställts avgifterna enligt 1916 års förordning oförändrad, enligt nu gällande bestämmelser samt enligt förslaget. Berörda förteckning torde få såsom bilaga vidfogas statsrådsprotokollet. Att vissa tidskrifter, som utkomma högst en gång i veckan, trots den föreslagna fördubblingen av periodicitetsavgiften skulle erhålla nedsatta avgifter är enligt vad styrelsen meddelar beroende på att de för närvarande drabbas särskilt tungt av den procentuella avgiften.

Förslaget har tillstyrkts av *styrelserna för publicistklubben* och *svenska tidningsutgivareföreningen*, som därvid anfört följande:

Styrelserna se med tillfredsställelse att generalpoststyrelsen i den utredning rörande fördelningen av postverkets driftkostnader för olika rörelsegränar, som ligger till grund för förslaget, i så måtto tagit hänsyn till de synpunkter som anfördes dels i styrelsernas yttrande till Konungen över generalpoststyrelsens förslag till tidningsförordning år 1924, dels i svenska tidningsutgivareföreningens skrivelse till Konungen av den 30 juni 1926, att *merkostnadssiffror* för tidningsrörelsen anförts. Utvecklingen synes också givit tidningsutgivareföreningen rätt i dess antagande, att postabonnemanget, beräknat efter merkostnadsprincipen, *icke* är en för postverket förlustbringande rörelse, utan tvärtom ger ett överskott, för år 1929 beräknat till 400,000 kronor. I betraktande av denna siffra och de synpunkter, som ända sedan 1800-talets början under normala tider ansetts böra gälla vid bestämmande av befodringsavgifter för tidningar, nämligen att dessa avgifter endast böra bestämmas till vissa, cirka 50 procent av rörelsens självkostnader, synes den av generalpoststyrelsen nu föreslagna sänkningen av avgiften vid postabonnemang synnerligen ringa. Visserligen har ersättningen till tidningsutgivare, vilka själva ombesörja postabonnerade exemplars inslagning och adressering, något ökats, en åtgärd som styrelserna finna både rättvis och klok, men den föreslagna postabonnemangavgiften utgör i själva verket endast en omreglering, ehuru efter vad styrelserna kunna finna mer lämpliga och rättvisa grunder än dem, som varit bestämmande för nuvarande avgifts avvägning och sammansättning. Styrelserna hade väntat, att åtminstone sådan sänkning nu skulle vidtagas, att postabonnemanget icke lämnade direkt överskott, och då borde enligt de principer styrelserna förut hävdadt särskilt viktavgiften sättas till lägre belopp än det föreslagna. Om styrelserna med tanke på den statsekonomiskt brydsamma tid, i vilken den föreslagna förordningen skall föreläggas statsmakterna, icke framställa direkt yrkande om postabonnemangavgiftens bestämmande till lägre belopp än vad generalpoststyrelsen föreslagit, så är det emellertid styrelserna synnerligen angeläget att understryka, att alla de skäl som förut talat för att nämnda avgift sättes lägre än postverkets självkostnad för denna rörelsegren allt fortfarande i oförminskad utsträckning gälla. I nästan högre grad än förut leda nämligen de nuvarande allmänna nyhetstidningarna till det ändamål, som enligt Rikets Stän-

ders skrivelse av den 30 mars 1810 var det med tryckfriheten avsedda, nämligen »litteraturens tillväxt och allmänna upplysningens befordran», och som enligt samma skrivelse till och med borde tala för *portofrihet* åt dylika »dagblad». Dags- och ortspressen är i våra dagar, som styrelserna förut tillåtit sig framhålla, den allra viktigaste och minst umbärliga förbindelselänken mellan den statliga och kommunala administrationen å ena sidan och hela befolkningen å den andra, och dess arbetsbörda och betydelse särskilt under för landet svåra tider torde vara värd erkänsla från statsmakternas sida. Detta i all synnerhet som pressen genom sin verksamhet, enligt vad styrelserna tidigare genom anförda siffror visat, även direkt arbetar som en promotor för uppdrivande av postverkets övriga och särskilt de monopoliserade rörelsegrenarna och därigenom i viss mån kan tillräkna sig förtjänsten av att postverket inlevererar betydande årsvinster till statskassan.

Svenska tidskriftsföreningen har hemställt om sådan avvägning av postavgifterna vid postabonnemang, att även mindre tidningar och tidskrifter måtte bli delaktiga av den planerade sänkningen, och *ingenjören Hermodsson* har hemställt, att nuvarande avgifter måtte bibehållas eller att, om detta ej ansåges lämpligt, viktavgiften måtte bibehållas vid 17 öre per kilogram och att beträffande periodicitetsavgiften minimiavgiften bestämdes till 30 öre. Såsom skäl har huvudsakligen anförts, att genom generalpoststyrelsens förslag de stora tidningarna och tidskrifterna skulle gynnas på bekostnad av de små, varjämte Hermodsson anført, att postverket i stort sett fått någorlunda väl betalt för sitt arbete med veckotidningarna, att såsom exempel härå kunde meddelas, att en av de äldsta och mest spridda veckotidningarna under en tidrymd av 44 år fått sina postavgifter ökade med 400 procent, medan tidningen själv, räknat i förhållande till sin storlek då och nu, ej ökat sitt pris, samt att åtskilliga publikationer skulle få betydligt ökade postavgifter.

Med anledning härav har *generalpoststyrelsen* anført huvudsakligen följande:

Det ville synas som om enligt Hermodssons mening avgifterna borde fastställas med hänsyn till envar tidnings ekonomiska bärkraft. Han glömmar därvid, att de »stora tidningarna» måhända ofta äro vida mindre goda affärer än vissa billighetstidningar. Hermodsson synes också önska högre avgifter för vad han kallar »lyxpublikationer». Vid bestämmande av avgifterna skall givetvis icke tagas hänsyn till utstyrsel och icke heller till innehåll. Däremot har generalpoststyrelsen ansett, att dags- och ortspressen såsom snart sagt en nödvändighetsvara är av den betydelse, att den här i Sverige — liksom t. ex. i Danmark och Norge — kan givas en något gynnsammare ställning än tidskrifterna.

Såsom ett exempel på de höga avgifterna för veckotidningarna anför Hermodsson, att en dylik tidning »under en tidrymd av 44 år fått sina avgifter ökade med 400 %, medan tidningen själv, räknat i förhållande till sin storlek då och nu, ej ökat sitt pris». För 44 år sedan, d. v. s. år 1888, gällde för beräkandet av tidningsavgifterna helt andra grunder än nu, varför en jämförelse icke lämpligen kan göras, men år 1905 — det första år, då nuvarande system tillämpades — var för den tidning, som torde avses i skrivelsen, utgivarpriset 61 öre och postavgiften 39 öre. I 1932 års taxa äro motsvarande belopp 2 kronor 62 öre och 88 öre. Detta innebär således en höjning av utgivarpriset med 330 %, under det att postavgiften höjts med endast 126 %. Förhållandet torde vara ungefär enahanda med de flesta tidningar.

Med anledning av Hermodssons uttalanden angående lämpligheten av att vid avgiftens bestämmande fortfarande taga hänsyn till tidnings pris, att höja

viktavgiften o. s. v. må endast framhållas, att dessa frågor varit föremål för omfattande överläggningar med de sakkunniga och finnas behandlade i generalpoststyrelsens skrivelse.

Hermodsson uppräknar vissa tidningar, som skulle erhålla »betydligt ökade» avgifter. Den största ökning, som någon tidning kan enligt förslaget komma att få vidkännas, är emellertid 18 öre för helårsexemplar.

*Departement-
chefen.*

Den av generalpoststyrelsen föreslagna omregleringen av postavgiften vid postabonnemang innefattar bland annat borttagande av den på tidningens prenumerationspris grundade procentuella avgiften. Då av skäl som styrelsen anfört en dylik avgift icke längre torde böra bibehållas, tillstyrker jag, att densamma borttages.

För att i möjligaste mån inskränka därigenom uppkommande inkomstminskning för denna postverkets ekonomiskt minst förmånliga rörelsegren har föreslagits omläggning av övriga avgiftsdelar. Så har beträffande periodicitetsavgiften såsom en nyhet i förslaget upptagits stadgande om en minimiavgift av 48 öre. Härigenom komma givetvis veckotidningarna att i allmänhet få vidkännas något högre postavgift vid postabonnemang än nu är fallet.

I de från tidskriftshåll avgivna yttrandena har påyrkats, att den sänkning, som generalpoststyrelsens förslag medför för de större tidningarna, jämväl måtte komma de mindre publikationerna till del, och vidare har yrkande framställts om en betydligt lägre minsta periodicitetsavgift än den föreslagna. Även om vissa skäl kunna anföras för ett tillmötesgående av dessa önskemål, så synes dock vad av generalpoststyrelsen och styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen framhållits tala för att — såsom förhållandet är i våra grannländer — postavgiften för publikationer, som utkomma mindre ofta, sättas proportionsvis något högre än för dags- och ortspressen. Med hänsyn härtill och då postverket icke bör beredas mindre inkomster av tidningsrörelsen än som det föreliggande förslaget innebär, har jag ansett mig böra godtaga detta även i den del, varom nu är fråga.

§ 8 mom. 4. I mom. 4 av § 8 i förslaget — motsvarande nuvarande 6 mom. — har gjorts den ändringen att, när i momentet omförmäld höjning vidtages, det härför erforderliga beloppet alltid skall läggas till postavgiften. I de flesta fall angiver tidningsutgivaren det pris, tidningen skall betinga med postavgiften inberäknad, och sådan utjämning, varom här är fråga, förekommer därför sällan. På sätt generalpoststyrelsen framhållit synes det emellertid riktigare att, i förekommande fall, postavgiften höjes än att utgivaren skall tillgodoföras ett, låt vara obetydligt, högre belopp än han själv begärt.

§ 8 mom. 5. Till stöd för den föreslagna ändrade lydelsen av § 8 mom. 5, motsvarande nuvarande 9 mom., anför *generalpoststyrelsen* följande:

När frågan om särskild ersättning till tidningsutgivarna för bestyret med tidningsexemplarens inslagning framfördes i 1924 års förslag, ansåg generalpoststyrelsen sig icke kunna tillstyrka högre ersättning än 6 procent av postavgiften. Vid de nu förda förhandlingarna med de tillkallade sakkunniga har emellertid av tidningarnas representanter uttalats den bestämda uppfattningen, att den nu utgående ersättningen icke motsvarar tidningsutgivarens kostnader

för inslagningen. Av posttekniska skäl har generalpoststyrelsen funnit nödvändigt föreskriva, att ersättning till utgivaren utbetalas endast om han verkställer inslagningen av hela den postabonnerade upplagan. Med hänsyn till den låga ersättningen föredraga emellertid många utgivare att utan ersättning inslä den del av upplagan, som skall befordras med någon viss lägenhet, men att överlämna den övriga inslagningen till postverket. Det inträffar naturligtvis också, att å en ort den ena platstidningen insläs genom utgivarens, den andra genom postkontorets försorg. Så länge inslagning skall verkställas av postverket, måste viss arbetskraft på en bestämd tid av dagen disponeras för detta ändamål. Systemet med inslagning genom utgivarens försorg blir därför fördelaktigare för postverket i samma mån som det vinner allmänare användning. Förhållandena kunna visserligen vara olika å skilda orter beroende på den tillgängliga arbetskraften, men av inhämtade upplysningar har dock framgått, att den kostnadsbesparing, som beredes postverket genom att tidningsinslagningen övertages av utgivarna, kan antagas vara större än enligt nuvarande bestämmelse utbetalad ersättning. Postverket synes därför ha all anledning uppmuntra utgivarna att fortsätta på den beträdda vägen.

På nu anförda skäl har generalpoststyrelsen funnit sig böra tillmötesgå tidningsutgivarnas önskemål i denna fråga och föreslår nu, att ersättningen till utgivaren för ifrågavarande bestyr skall utgå med 10 procent av postavgiften. Härav uppkommande inkomstminskning måste anses komma att uppvägas av motsvarande kostnadsminskning, även om postverket icke på alla platser kan omedelbart avpassa personalen med hänsyn till den minskning i arbetet, som inträder i den mån utgivarna övertaga inslagningen. Dyligt övertagande medför också, att postverket besparas kostnaderna för papper och andra för tidningarnas inslagning erforderliga materialier.

Förslaget har icke föranlett någon erinran från *styrelserna för publicistklubben* och *svenska tidningsutgivareföreningen* och ej heller från *svenska tidningsföreningen*. Däremot har *ingenjören Hermodsson* ansett, att den i förevarande författningsrum stadgade ersättningen borde tillkomma jämväl utgivare av tidning som utkommer en gång i veckan.

Med anledning härav har *generalpoststyrelsen* anført:

Inslagning genom utgivarens försorg tillkom från början på begäran av de dagliga tidningarna, för vilka det var av vikt att gå i press så sent som möjligt före postens avfärdande. Någon ersättning utgick då icke för inslagningen. När frågan om ersättning upptogs till behandling år 1924 anförde styrelsen, att ett allmänt genomförande av systemet skulle på ett för postverket mindre fördelaktigt sätt överföra sorteringsarbetet från de fasta postanstalterna till postkupéerna. Detta uttalande är föranlett av vissa posttekniska förhållanden, för vilka det icke torde vara nödvändigt att här redogöra.

Veckotidningarnas innehåll är oftast icke av den beskaffenhet, att pressläggningen behöver ske omedelbart före postens avfärdande, tvärtom tryckas dessa tidningar ej sällan många dagar före dateringen. Vid sådant förhållande är det icke heller någon synnerlig brådska med inslagningen. Postverket kan därför ordna denna på ett helt annat och för arbetsförhållandena vid postanstalterna fördelaktigare sätt än när det gäller nyhetstidningarna.

Goda skäl finnas således för att generalpoststyrelsen nu icke föreslagit ersättning åt utgivare av veckotidning för tidnings inslagning genom utgivarens försorg.

Då vägande skäl synas tala för att genom ökad ersättning till tidningsutgivarna i allt större utsträckning få på dessa överflyttade postverkets bestyr med in-

*Departements-
chefen.*

slagning och adressering av tidningsexemplaren, vill jag tillstyrka generalpoststyrelsens förslag därutinnan. Att bereda dylik särskild ersättning jämväl åt veckotidningarna torde däremot på de av generalpoststyrelsen anförda skälen icke böra ske.

§ 8 mom. 6. Enär en reglering av postavgiften kan befinnas erforderlig även i andra fall än dem, som angivas i motsvarande, nu gällande bestämmelse (7 mom.), hava stadgandena i mom. 6 av § 8 ansetts böra erhålla en mera allmän avfattning.

§ 9 mom. 2. Beträffande det föreslagna tillägget till första stycket av mom. 2 i § 9 anför *generalpoststyrelsen*:

Postabonnerat tidningsexemplars maximivikt, som enligt 1904 års tidningsförordning var 150 gram, sattes i 1916 års förordning till 200 gram. Genom kungl. kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) höjdes maximivikten till 250 gram. De sålunda vidtagna höjningarna ha varit påkallade av att tidningarnas vikt oupphörligt ökats. Denna ökning fortgår, och representanterna för tidningarna ha därför ifrågasatt, att maximivikten skulle ytterligare höjas.

Visserligen stiger postavgiften för postabonnemang i mån som tidningens årsvikt ökas, men ur postutväxlingens synpunkt, särskilt för brevbäringen, är det önskvärt, att tidningarna icke svälla ut allt för mycket. Generalpoststyrelsen anser därför icke lämpligt, att maximivikten ånyo höjes. Enär emellertid tidningsutgivaren, på sätt postabonnemanget är ordnat i Sverige, icke äger kännedom om abonnenternas namn och adress, är det honom icke möjligt att själv tillställa abonnenterna tidningsexemplar, som överstiga stadgad maximivikt. Generalpoststyrelsen har därför ansett sig böra medgiva, att dylika tidningsnummer befordras och även i övrigt behandlas såsom postabonnerade tidningar. För dylikt tidningsnummer skulle egentligen utgå vanlig korsbandsavgift. De nummer av de stora dagliga tidningarna, som åtföljas av särskilda söndagsbilagor, överskrida mycket ofta den fastställda maximivikten. På framställning av tidningsutgivarna har generalpoststyrelsen emellertid ansett sig icke böra utkräva vanlig korsbandsavgift för dessa söndagsnummer utan har förfarit så som när fråga är om tidningsnummer med avgiftspliktig bilaga. Dylik bilaga skall emellertid icke inräknas i tidningens årsvikt. Det beträffande ifrågavarande söndagsnummer tillämpade förfarandet har därför haft till följd, att endast en del av tidningens verkliga årsvikt blivit grundläggande för postavgiftens bestämmande för följande år. Detta vållar postverket ett visst merarbete. Det måste också anses mindre lämpligt, att i tidningstaxan upptaga en annan vikt än den verkliga. Det synes önskvärt, att generalpoststyrelsen erhåller befogenhet att — såsom i praktiken alltid skett — på lämpligt sätt ordna frågan om behandlingen av tidningsexemplar, som överstiger stadgad maximivikt. Då ju dylikt tidningsnummer egentligen icke skulle få vinna postbefordran såsom postabonnerad tidning, bör generalpoststyrelsen hava rätt att upptaga en tilläggsavgift utöver den avgift, som skulle utgått, om tidningsnumret icke varit stridande mot tidningsförordningens bestämmelse i förevarande hänseende. I annat fall kan stadgandet om viss maximivikt bliva utan betydelse.

Vad styrelsen sålunda anfört föranleder ingen erinran från min sida.

§ 10 mom. 2. Omformuleringen i § 10 mom. 2 första meningen har föranletts av att benämningen »befordringsavgift» uteslutits ur § 8.

I samma mom. har gjorts ett tillägg angående rätt för postverket att i visst fall återbetala till abonnenten hela det av honom erlagda beloppet. Visserligen har postverket även i det fall, som här avses, haft besvär med tidningsrekvisitionens mottagande m. m., men då tidningen icke bokföres å utgivningsortens postanstalt, är det ur räkenskapssynpunkt enklast, att hela det inbetalade beloppet återbetalas till abonnenten.

I fråga om utgivarkorsband gör *generalpoststyrelsen* till en början följande § 11 mom. 1. allmänna uttalanden:

Beträffande utgivarkorsbanden, vilka behandlas i denna paragraf, må erinras om att detta försändelseslag infördes genom 1904 års tidningsförordning. För att tidningsexemplar skulle få sändas såsom utgivarkorsband fordrades, att de skulle vara »i annan ordning än genom postanstalt förskrivna», vilket innebar, att ett abonnemang måste föreligga. Enstaka nummer fingo således icke sändas, t. ex. till annonsörer. Enär det visat sig svårt att övervaka iakttagandet av denna bestämmelse, medtogs den icke i 1916 års förordning. Utgivarkorsbandsportot höjdes år 1920 med 100 procent. Kommissionärskorsbanden infördes år 1925. Bestämmelsen om den vanliga utgivarkorsbandsavgiftens beräkning efter en försändelsevikt av minst 25 gram tillkom år 1927.

Med införandet av utgivarkorsband avsåg man, att dessa skulle komma till användning i stället för postabonnemang. Såsom förut i denna skrivelse meddelats, visa utgivarkorsbanden i motsats till postabonnemangen ett för postverket förhållandevis gott ekonomiskt resultat. Det synes således vara ett intresse för postverket, att tidningsförsändningen överföres från postabonnemangen till utgivarkorsband. En förutsättning för att utgivarna skola finna detta för sig förmånligt är, att avgiften för utgivarkorsbanden är lägre än avgiften vid postabonnemang. Erfarenheten har emellertid visat, att mängden tidningsutgivare fasthåller vid postabonnemangen, ehuru användningen av utgivarkorsband uppenbarligen skulle vara ekonomiskt fördelaktigt för honom. Vid försändning av enstaka tidningsnummer, t. ex. till annonsörer eller för reklamändamål, är också utgivarkorsbandet närmast att anse såsom ett vanligt korsband, och avgiften behöver i detta fall icke sättas i något samband med avgiften vid postabonnemang. Trots dessa förhållanden är det dock, icke minst från postverkets synpunkt, önskvärt, att avgifterna äro så avvägda, att utgivaren kan — åtminstone när fråga är om regelbunden försändning till abonnenter, ombud eller återförsäljare — med fördel använda sig av utgivarkorsband.

Förhållandet mellan avgifterna för de olika försändningssätten ställer sig emellertid mycket olika allt efter tidningarnas vikt. Avgiften för utgivarkorsband är endast en viktavgift, då däremot vid postabonnemang endast en del av avgiften utgår i förhållande till tidningens vikt. Med nu utgående avgifter blir därför för de lättare tidningarna utgivarkorsbandsportot avsevärt lägre än avgiften för postabonnemang. Detta förhållande ändras i mån som tidningens vikt ökas, och för de tyngre tidningarna blir utgivarkorsbandsportot dyrare än avgiften vid postabonnemang. Såväl nu som år 1924 ha varit under övervägande olika system för bestämmande av ett utgivarkorsbandsporto, som alltid skulle bliva lägre än avgiften vid postabonnemang. Ett sådant förhållande vunnas givetvis, om ifrågavarande porto sattes lägre än den i postabonnemanget ingående viktavgiften. För att icke postverkets ersättning för de lättare utgivarkorsbanden skulle bliva allt för obetydlig, bleve det i sådant fall nödvändigt att kombinera viktavgiften med en avgift för varje nummerexemplar eller varje särskild försändelse. Ett sådant system har emellertid visat sig medföra icke önskvärda konsekvenser såväl i fråga om avgifterna för

tidningar av olika vikt som beträffande postverkets arbete med utgivarkorsbanden.

Härefter anför styrelsen till stöd för de föreslagna ändringarna i mom. 1 följande:

I mom. 1 har intagits bemyndigande för generalpoststyrelsen att medgiva utgivarkorsbands avlämnande för postbehandling till postanstalt å annan ort än utgivningsorten. Samma förslag framfördes även år 1924, varvid generalpoststyrelsen anförde följande:

»Hos generalpoststyrelsen hava vid åtskilliga tillfällen gjorts framställningar om undantag från denna bestämmelse, något som med hänsyn till bestämmelsens kategoriska avfattning givetvis icke kunnat beviljas. Skälet till dylik framställning är i allmänhet det, att tidningen har sin expedition förlagd till annan ort än den, där tidningen tryckes, och vilken sistnämnda ort enligt det av chefen för justitiedepartementet meddelade hinderlöshetsbeviset måste anses såsom tidningens utgivningsort. Ur postutväxlingens synpunkt är det icke av någon större betydelse till vilken postanstalt utgivarkorsbanden avlämnas, men postverket måste nummer för nummer övervaka, att icke såsom utgivarkorsband sändes annat tryckalster än sådant, som är berättigat att kvarstå i tidningsregistret, ävensom att avgift i vederbörlig ordning erlägges för möjligen medföljande avgiftspliktiga bilagor. Detta övervakande skulle försvåras, om åt utgivaren lämnades rätt att efter hans eget gottfinnande lämna utgivarkorsbanden än å den ena än å den andra postanstalten. Enär emellertid för utgivaren kan föreligga ett fullt lojalt behov av att få avlämna tidningen vid annan postanstalt än å utgivningsorten, synes det böra lämnas generalpoststyrelsen befogenhet att medgiva undantag från den allmänna regeln, att utgivarkorsband skall avlämnas till postanstalt å utgivningsorten.»

Även efter år 1924 ha hos generalpoststyrelsen gjorts framställningar i förevarande hänseende.

Avgiften för *vanliga utgivarkorsband* (benämningen användes såsom motsats till kommissionärskorsband) var enligt 1916 års förordning 6 öre per halvt kilogram, vilket belopp år 1920 höjdes till 12 öre. I samband med reglering av avgiften vid postabonnemang har generalpoststyrelsen nu föreslagit, att den i nämnda avgift ingående viktavgiften skall nedsättas med 1 öre per kilogram. Generalpoststyrelsen har ansett, att det sammanhang, som, enligt vad här förut sagts, råder mellan utgivarkorsbandsportot och postabonnemangsvygiften, påkallar en mindre sänkning även av utgivarkorsbandsportot. Ett ytterligare skäl till en sådan nedsättning föreligger i vissa förhållanden, som behandlas i det följande i samband med frågan om införande av kommissionärskorsband för tidningar, som utkomma mindre ofta än sex gånger i veckan.

Generalpoststyrelsen föreslår, att det vanliga utgivarkorsbandsportot sättes till 11 öre per halvt kilogram.

Beträffande de vanliga utgivarkorsbanden infördes, såsom förut nämnts, år 1927 den bestämmelsen, att »utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, taxeras som om det vägde 25 gram». Med hänsyn därtill att icke varje försändelse taxeras för sig har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå en mindre omformulering av denna bestämmelse. Bestämmelsen tillkom för att tillförsäkra postverket en viss minimiavgift för varje försändelse. Med nu utgående avgift, 24 öre per kilogram, blir denna minimiavgift 0.6 öre. Någon ändring av minimivikten torde icke böra vidtagas, även om avgiften nedsattes till 22 öre per kilogram.

Kommissionärskorsband får för närvarande avsändas endast av tidningar, som utkomma med minst sex nummer i veckan. I sin förut omnämnda skri-

velse till Kungl. Maj:t den 13 februari 1930 hemställde Ählén & Åkerlunds förlagsaktiebolag, att kommissionärskorsband måtte få användas även beträffande veckotidningar. I skrivelsen framhölls, att när för kommissionärskorsband fastställts ett lägre porto än för utgivarkorsband i allmänhet, så hade väl detta skett med hänsyn till det arbete, som det förra slaget försändelser förorsakade postverket i jämförelse med det senare. Det föreläge då enligt sökandens mening icke någon anledning, varför endast dagliga tidningar skulle åtnjuta förmånen av postbefordran mot lägre avgift.

Vidare har Aktiebolaget svenska pressbyrån i en till generalpoststyrelsen den 4 juni 1931 inkommen skrivelse tagit till orda för en nedsättning av avgiften för kommissionärskorsband och för rätt att använda detta försändnings sätt även för tidningar, som utgivas minst två gånger i månaden.

I utlåandet till Kungl. Maj:t med anledning av den förut omnämnda framställningen från Ählén & Åkerlunds förlagsaktiebolag framhöll generalpoststyrelsen bland annat, att utsträckningen av rätten till försändning av utgivarkorsband att gälla även andra tidningar än sådana, som utkomma minst sex gånger i veckan, vore i främsta rummet en ekonomisk fråga för postverket, men om denna frågas räckvidd vore det då icke möjligt för generalpoststyrelsen att yttra sig.

Anledningen till kommissionärskorsbandens införande var i första hand den, att för de stora dagliga tidningarna det vanliga utgivarkorsbandsportot ställde sig avsevärt högre än avgiften vid postabonnemang. Dessa tidningar distribuera en stor del av sina upplagor genom kommissionärer (lösnummerförsäljare eller ombud), och utvecklingen synes gå i den riktningen, att detta förfarande får allt större omfattning. Då det är av intresse för kommissionären att omedelbart efter postens ankomst få hand om tidningarna, har det ordnats så, att kommissionären får själv avhämta tidningen från postverket.

Kommissionärskorsbanden utgöra det för postverket fördelaktigaste sättet för tidningsbefordringen. Från tidningsutgivarna har emellertid framhållits, att den nu utgående avgiften är för hög. Tidningarna vilja gärna begagna sig av postverket, men det kan ofta befinnas fördelaktigare att använda andra befordringsmedel. Sedan det framhållits, att en nedsättning av den nuvarande avgiften, 18 öre per kilogram, till 14 öre skulle till postverket överföra så stor mängd tidningar, att någon nämnvärd inkomstminskning icke vore att befara, har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå en sådan nedsättning.

På grund av i förordningen erhållet bemyndigande har generalpoststyrelsen för kommissionärskorsband bestämt en minimivikt av 2 kilogram. Härigenom erhåller postverket med nuvarande avgift minst 36 öre för varje kommissionärskorsband. Bestämmelsen om en minimivikt är enligt generalpoststyrelsens mening ett grundvillkor för att en särskilt låg avgift skall kunna medgivas för dessa tidningskorsband.

Från representanterna för tidningsutgivarna har emellertid framförts önskemål om att minimivikten för kommissionärskorsband måtte borttagas eller avsevärt nedsättas. Ett borttagande av minimivikten skulle teoretiskt sett innebära, att ett enstaka exemplar av en tidning skulle kunna sändas såsom kommissionärskorsband. Tidningsutgivaren kan ju göra gällande att en kommissionär icke har köpare till mer än ett exemplar av tidningen. Skulle postverket äga rätt och skyldighet att fordra bevis för att viss person vore tidningens kommissionär, uppstode säkerligen samma slitningar och svårigheter som när postverket före år 1916 skulle pröva, huruvida vid försändning av utgivarkorsband förelåg »abonnemang». Möjligheten av en nedsättning av minimivikten vill generalpoststyrelsen däremot taga under övervägande, sedan någon tids erfarenhet vunnits angående verkningarna av de ändringar beträffande kommissionärskorsbanden, som generalpoststyrelsen nu föreslår.

Frågan om minimivikt för kommissionärskorsband sammanhänger i viss mån med frågan om utsträckning av rätten att använda desamma. Sändes ett korsband, vägande 2 kilogram, är det icke av någon betydelse för postverket, om innehållet utgöres av en daglig tidning eller en veckotidning. De tidningar, för vilka rätt att använda kommissionärskorsband nu ifrågasättes, hava i allmänhet liten nummervikt. För flertalet skulle fordras, att ett stort antal tidningsexemplar sändes till samma kommissionär, för att kommissionärskorsbandet skulle erhålla den nu föreskrivna minimivikten av 2 kilogram. Dessa tidningar, som nu önska bliva delaktiga av det låga kommissionärskorsbandsportot — en begäran som i och för sig synes berättigad — skulle därför, om nuvarande minimivikt bibehålles, icke kunna använda sig av det låga portot i den utsträckning som de stora dagliga tidningarna. Det torde också vara från dessa lätta tidningar, som framställningen om borttagande av minimivikten utgått.

Om antalet kommissionärskorsband skulle komma att mera nämnvärt ökas, kan den fördel för postverket, som ligger i korsbandens avhämtning, förbytas i olägenhet. De försändelser, som skola hållas kommissionären tillhanda omedelbart vid postens ankomst, måste nämligen under befordringen hållas skilda från den övriga posten. I den mån försändelsernas antal ökas, blir detta särskilda expeditionssätt mer arbetskrävande, liksom det också innebär en viss olägenhet om många personer skola vid postdisken avhämta försändelser på en tid, då avhämtning av post i allmänhet icke pågår.

Utsträckningen av rätten att sända kommissionärskorsband är emellertid huvudsakligen *en ekonomisk fråga* för postverket. Generalpoststyrelsen har försökt göra en undersökning angående den inkomstminskning, som kan antagas inträda, därest rätten ifråga utsträcker till tidningar, vilka utkomma med mindre än sex men minst ett nummer i veckan. Att medtaga tidningar, som utkomma med mindre än 52 nummer årligen, har icke ansetts böra ifrågakomma. Undersökningens resultat har måst bliva i hög grad approximativt, särskilt med hänsyn till osäkerheten angående de skilda försändelsernas vikt. Inkomstminskningen har emellertid beräknats till 168,000 kronor, därest för dessa nya kommissionärskorsband bestämmes en avgift av 18 öre per kilogram, d. v. s. den avgift, som för närvarande utgår för kommissionärskorsband. Av ekonomiska skäl har generalpoststyrelsen ansett sig icke kunna gå ned till samma avgiftsbelopp som det för de dagliga tidningarna föreslagna. De tidningar, för vilka kommissionärskorsbandsportot bleve en helt och hållet ny förmån, finge i alla fall en avsevärd nedsättning i förhållande till nu utgående avgift.

Av vad förut anförts om nu ifrågavarande tidningars i allmänhet låga nummervikt framgår, att dessa tidningar fortfarande i stor utsträckning bliva hänvisade till att sända tidningsexemplar till kommissionärer i vanliga utgivarkorsband. Detta förhållande är ett av de skäl, som föranlett generalpoststyrelsen att föreslå en nedsättning av det vanliga utgivarkorsbandsportot.

De av generalpoststyrelsen nu föreslagna ändringarna beträffande utgivarkorsbanden kunna beräknas medföra en inkomstminskning för postverket av omkring 385,600 kronor, vilket belopp fördelar sig på de skilda grupperna på följande sätt:

Nedsättning av det vanliga utgivarkorsbandsportot från 24 till 22 öre	
pr kg.	130,600
Nedsättning av avgiften för nuvarande kommissionärskorsband från	
18 till 14 öre pr kg.	87,000
Utsträckning av rätten att försända kommissionärskorsband	168,000
	<hr/>
	Summa 385,600.

Såsom förut nämnts föreligger emellertid stor sannolikhet för att nedsättningen av den nuvarande kommissionärskorsbandstaxan skall medföra så stor ökning av detta försändelseslag, att den därigenom inflytande inkomsten täcker den inkomstminskning, som beräknats inträda genom nedsättning av avgiften. Det är anledning antaga, att även utsträckningen av rätten att sända kommissionärskorsband skall tillföra postverket en avsevärt ökad rörelse med därav stegrade inkomster. Då inkomstökning dessutom kan påräknas av den utav generalpoststyrelsen föreslagna höjningen av avgiften för tidningsbilaga, anser styrelsen, att den inkomstminskning, som de nu av styrelsen framförda förslagen kunna tänkas medföra för postverket, icke behöver beräknas högre än till 200 å 300 tusen kronor.

Styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen hava tillstyrkt förslaget samt därvid anfört:

De föreslagna bestämmelserna rörande utgivarkorsband vilja styrelserna tillstyrka, ävensom att rätt till kommissionärskorsband lämnas veckotidningar. Styrelserna dela generalpoststyrelsens uppfattning, att därigenom och genom avgiftens sänkning ej obetydlig rörelse, som nu tager andra befordringsvägar, skall till fördel för postverket, allmänheten och pressen återföras till verket och öka dess inkomst. Detta i all synnerhet som postverkets självkostnad för detta befordringssätt är ytterst ringa, enär försändelsernas inslagning, adressering och utdelning sker genom tidningarnas egen försorg och på deras bekostnad. Enligt förslaget skall generalpoststyrelsen äga att för kommissionärskorsbanden föreskriva viss minimivikt. Denna är för närvarande 2 kilogram, men styrelserna önska framhålla önskvärdheten av och kravet på att denna minimivikt avsevärt sänkes. Först vid en minimivikt av ett halvt kilogram kommer kommissionärskorsbandet att kunna utnyttjas i sin fulla utsträckning, nämligen av de dags- och veckotidningar, vilkas årsvikt är låg och som eljest, säkerligen till nackdel för postverket, välja andra befordringssätt.

Ej heller *svenska tidskriftsföreningen* har framställt erinran mot förslaget. Däremot har *ingenjören Hermodsson* hemställt, att bestämmelserna om kommissionärskorsband måtte utgå eller, därest detta ej ansåges lämpligt, att samma avgift, 18 öre per kilogram, måtte fastställas för alla i stadgandet avsedda tidningar.

Med anledning härav har *generalpoststyrelsen* erinrat, att försändning av de största dagliga tidningarna såsom kommissionärskorsband mot ett porto av 18 öre icke skulle ställa sig nämnvärt billigare än postabonnemang med nu föreslagna avgifter samt att postverket med den nu föreslagna avgiften för vanliga utgivarkorsband i många fall, när det vore fråga om de tidningar, för vilka Hermodsson gjorde sig till talesman, finge behandla en försändelse för ett avgiftsbelopp, som icke uppginge till ett halvt öre.

Då vad generalpoststyrelsen föreslagit i syfte att bereda möjlighet att avlämna utgivarkorsband till postanstalt å annan ort än utgivningsorten synes ändamålsenligt och då därigenom tillika ett från flera håll uttalat önskemål tillgodoses, vill jag tillstyrka ifrågavarande förslag. Stadgandet om ort för avlämnande av utgivarkorsband synes emellertid lämpligen böra införas i det föreslagna mom. 2.

*Departement-
chefen.*

Beträffande avgifterna för utgivarkorsbanden innebär förslaget till sänkning av avgiften för vanliga utgivarkorsband en åtgärd i anslutning till regleringen av avgiften vid postabonnemang. Mot styrelsens förslag i denna del synes intet vara att erinra.

Vidkommande kommissionärskorsband anser jag mig jämväl böra tillstyrka generalpoststyrelsens förslag såväl beträffande sänkning av avgiften för de tidningar, som nu äga begagna detta försändningssätt, som ock i fråga om dess utsträckande till tidningar, som utkomma med minst ett nummer i veckan. Sedan erfarenhet vunnits om verkningarna av den nu förordade avgiftssänkningen, lär generalpoststyrelsen — såsom styrelsen i sin skrivelse förklarar — komma att taga under överbägande, huruvida och i vad mån en nedsättning av den av styrelsen nu fastställda minimivikten, 2 kilogram, för kommissionärskorsband kan vidtagas.

§ 11 mom. 2—4. Beträffande nuvarande 2 och 3 mom. har den ändringen vidtagits, att ordningen dem emellan omkastats, varjämte såsom vid mom. 1 nämnts stadgandet om ort för avlämnande av utgivarkorsband införts i mom. 2. De ändringar i övrigt, som vidtagits i 2 och 3 mom., äro huvudsakligen av formell natur. Det har icke ansetts nödvändigt att — såsom i nuvarande 2 mom. — intaga detaljerade föreskrifter om vad tidningsutgivare har att iakttaga i fråga om obeställbara utgivarkorsband.

I förslagets mom. 4 har intagits en föreskrift om maximivikt för försändelse, som skall befordras såsom utgivarkorsband. Då dylika korsband taxeras efter de avlämnade försändelsernas sammanlagda vikt, är en bestämmelse om maximivikt visserligen icke av någon betydelse i taxehänseende, men enär allt för tunga försändelser äro besvärande för posttjänsten har, i motsats till vad nu är fallet, en viss gräns ansetts böra sättas.

Då emellertid i § 5 av kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 149) angående postavgifterna stadgas, att högsta vikten för utgivarkorsband skall vara obegränsad, torde detta stadgande i anslutning härtill böra ändras, och vill jag, därest riksdagen bifaller förevarande förslag om maximivikt för utgivarkorsband, tillstyrka Kungl. Maj:t att i nämnda stadgande vidtaga därav betingad ändring.

§ 11 mom. 5. Mom. 5 i förslaget motsvarar nuvarande 4 mom. Enär det postala begreppet »korsband» omfattar både trycksaker, affärshandlingar och varuprov, har uttrycket »korsband i allmänhet, innehållande trycksaker» ansetts böra användas i stället för »korsband i allmänhet». De för trycksakskorsband medgivna maximimåtten äro i ett avseende mindre än vad som enligt § 9 mom. 1 i denna förordning medgives för tidningsexemplar, som befordras efter postabonnemang. Då dessutom för trycksakskorsbanden gälla vissa detaljerade undantagsbestämmelser, vilka åtminstone i allmänhet icke böra gälla för utgivarkorsbanden, synes det lämpligt, att generalpoststyrelsen äger meddela föreskrifter i förevarande hänseende.

§ 12 mom. 1—4. Det i mom. 1 av § 12 gjorda tillägget, att tidningsbilaga skall vara helt och hållet tryckt, har ansetts påkallat därav, att tryckalster kan taxeras såsom

trycksak, även om däri verkställts vissa enligt allmänna poststadgan särskilt medgivna skriftliga ändringar eller tillägg. Dylikt torde icke böra medgivas beträffande tidningsbilaga.

I första stycket av nuvarande 2 mom. finnes meddelad bestämmelse bland annat därom, att å tidningsbilaga skall finnas angivet, till vilken tidning bilagan hör. Detta bör visserligen vara regeln, men fall förekomma dock, då undantag härifrån kunde utan nämnvärd olägenhet medgivas. Med hänsyn härtill och då generalpoststyrelsen enligt § 14 äger meddela närmare föreskrifter för förordningens behöriga tillämpning, synes det icke nödvändigt att i förordningen bibehålla ifrågavarande detaljföreskrift. Detsamma gäller stadgan- det i nuvarande 2 mom. andra stycket.

I mom. 3 punkt b) har gjorts ett tillägg beträffande vad som må anses såsom avgiftsfri bilaga. Samma tillägg var även intaget i 1924 års förslag. Generalpoststyrelsen framhöll därvid, att det uttryckligen borde sägas, att reklamtryck, personalförteckningar, självständiga broschyrer och dylika tryckalster, vilka enligt förordningen icke finge betraktas såsom tidningar, icke heller genom att behandlas såsom avgiftsfria bilagor skulle så att säga på en omväg kunna göras delaktiga av de för tidningar stadgade särskilda förmåner- na. Till vad styrelsen anfört vill jag giva min anslutning.

Jämväl den i mom. 4 punkt a) vidtagna ändringen återfinnes i 1924 års förslag. Medgivandet om avgiftsfri befordran av bilaga, som »endast avser abon- nemang» å tidningen, har föranlett, att reklamtryck för vinnande av abonnen- ter å tidningen, meddelanden om prenumerantsamling och liknande tryckalster icke ansetts kunna förvägras avgiftsfri befordran. Medgivandet har emeller- tid uppenbarligen endast varit avsett att bereda utgivaren möjlighet att till- ställa abonnenten en blankett för prenumerationsens förnyande. Bestämmelsen har i förslaget formulerats i överensstämmelse härmed.

Beträffande § 12 mom. 5, som handlar om avgiftspliktiga bilagor, anför § 12 mom. 5. *generalpoststyrelsen* följande:

I förslaget har intagits en föreskrift om att dylik bilaga skall i fråga om format och beskaffenhet i övrigt lämpa sig för befordran tillsammans med tid- ningen. En sådan fordran synes naturlig. Enligt nuvarande förordning skall avgiftspliktig bilaga medfölja till alla tidningens postabbonenter. Starka skäl tala för bibehållandet av denna bestämmelse. Fall inträffa dock, då en fram- ställning om undantag från denna regel skulle kunna utan olägenhet bifallas. Med erfarenhet härom har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå bemyn- digande för styrelsen att i visst fall medgiva dylikt undantag.

Liksom i 1924 års förslag har i det nu föreliggande avgiften för bilaga av högst 25 grams vikt satts till 1 öre i stället för nuvarande $\frac{1}{2}$ öre. Då här är fråga om tryckalster, som icke ha något som helst gemensamt med tidningarna och som, därest försändning såsom tidningsbilaga icke stode till buds, skulle befordras såsom vanliga trycksakskorsband, kan den nu föreslagna avgiften av 1 öre icke anses för hög. Detta belopp utgör endast en fjärdedel av mass- korsbandsportot. Det bör också tagas i betraktande, att avsändaren av tid- ningsbilaga inbesparar kostnaden för tryckalstrets inslagning och adressering. Den föreslagna avgiftsförhöjningen kan beräknas tillföra postverket en mer- inkomst av minst 50,000 kronor.

För avgiftspliktig bilaga, som väger över 25 gram, utgår nu vanlig kors-

bandsavgift. I de flesta fall torde dock antalet exemplar av bilagan vara så stort, att vid försändning såsom vanligt korsband masskorsbandstaxan finge tillämpas, och det kan icke vara skäligt, att försändning såsom bilaga ställer sig dyrare. För likformighetens skull synes masskorsbandstaxa böra få tillämpas även om i något fall antalet exemplar av bilagan vore mindre än som skulle erfordrats för försändning såsom masskorsband. Förslaget har avfattats i överensstämmelse härmed.

Slutligen har generalpoststyrelsen ansett sig böra ånyo framföra en i 1924 års förslag intagen bestämmelse, som avser att förhindra, att stadandet i detta moment kringgås. Härom anförde styrelsen år 1924 följande:

»Bestämmelse om korsbandsavgift för avgiftspliktig bilaga, som väger över 25 gram, skulle kunna kringgås därigenom, att exempelvis en affärsman, som ville såsom tidningsbilaga mot den lägre bihangsavgiften distribuera en tyngre priskurant, uppdelade katalogen i mindre publikationer, envar vägande högst 25 gram. Jämlikt förordningens § 12 mom. 2 är det nämligen medgivet att med varje särskilt tidningsexemplar försända flera bilagor, under förutsättning att dessa icke utgöra exemplar av ett och samma tryckalster. Någon inskränkning i detta medgivande har icke ansetts böra ifrågasättas. Däremot synes det följdriktigt och i full överensstämmelse med vad som i förordningens bestämmelser åsyftats, att den lägre avgiften för bilaga om högst 25 grams vikt icke kommer till användning i andra fall än att antingen fråga är om endast en bilaga eller, när flera avgiftspliktiga bilagor befordras med samma tidningsexemplar, dessa bilagors sammanlagda vikt icke överstiger 25 gram. En bestämmelse om avgiftens beräkning i överensstämmelse med vad nu sagts har införts i förslagens mom. 5. Denna bestämmelse skulle visserligen kunna medföra, att avsändaren av en tidningsbilaga om högst 25 grams vikt ginge miste om förmånen av den lägre bilagsavgiften, därför att även annan avgiftspliktig bilaga medföljde tidningen och bägge bilagornas sammanlagda vikt uppginge till mer än 25 gram. Genom att fördela bilagorna på skilda tidningsnummer kunde emellertid vederbörande tidningsutgivare undvika detta. Däremot skulle icke genom den ifrågasatta bestämmelsen förhindras, att ett större tryckalster uppdelas och att de olika delarna försändas med olika tidningsnummer. I sådant fall lärer det väl dock bliva nödvändigt att giva varje del karaktären av ett självständigt tryckalster. Vid försändning i utgivarkorsband — och detta är det vanligaste försändningssättet för dylika bilagor — komme varje tryckalsters befordran med särskilt tidningsnummer att för avsändaren medföra väsentligt arbete och ökade kostnader för inslagning m. m.»

Förslaget, som icke föranlett erinran av *styrelserna för publicistklubben och svenska tidningsutgivareföreningen*, har avstyrkts av *svenska tidskriftsföreningen* och *ingenjören Hermodsson*, därvid sistnämnda förening på anförda skäl hemställt, att postgiro- och postanvisningsblanketter, som medfölja tidning och tidskrift, måtte få räknas såsom avgiftsfria bilagor, även om desamma icke avse prenumeration på tidningen eller tidskriften i fråga.

Med anledning härav har *generalpoststyrelsen* under hänvisning till sin motivering för förslaget anført följande:

Avgiftspliktig bilaga utgöres av ett tryckalster, som enligt vanlig taxa skulle draga ett porto av 5 öre eller, vid masskorsbandsförsändning, 4 öre. De skäl, som anses motivera låga avgifter för tidningar, kunna icke anföras för ett dylikt tryckalster. Vid sådant förhållande måste en avgift av 1 öre anses låg. För tidningarna har det alltid ansetts fördelaktigare att få en annons än att befordra en tidningsbilaga. I sin inlaga gör Hermodsson gällande, att den höjda bilageavgiften skulle föranleda vederbörande att övergå till annon-

sering. Det är svårt att förstå, att detta skulle vara någon olägenhet för tidningarna.

Vad tidskriftsföreningens framställning angående avgiftsfrihet för postgiro- och postanvisningsblanketter beträffar, så vore en dylik generell föreskrift icke lämplig. Om t. ex. en försäljare av patentmedicin skulle söka köpare genom att över hela landet sprida till honom ställda inbetalningskort, så finnes det icke någon anledning, varför dessa kort, som väl endast i undantagsfall komme till användning, skulle såsom tidningsbilaga befordras avgiftsfritt genom postverket. Enligt tidningsförordningen äger generalpoststyrelsen medgiva bilagas befordran mot nedsatt avgift eller utan erläggande av avgift. Styrelsen begagnar sig i stor utsträckning av denna rätt. Det är emellertid bäst, att styrelsen fortfarande får pröva de särskilda fallen.

Oaktat andra tidningsavgifter sedan år 1904 höjts, kvarstår avgiften för tidningsbilaga, som skall avgiftsbeläggas, vid sitt nämnda år fastställda belopp, $\frac{1}{2}$ öre. I Danmark och Norge är emellertid lägsta avgiften för sådan bilaga 2 öre och i Finland utgår för dylik bilaga alltid vanligt korsbandsporto. Med hänsyn härtill och till vad generalpoststyrelsen anfört finner jag mig böra förorda förslaget om avgiftens höjande till 1 öre.

Även styrelsens förslag till ändring av förevarande moment i övrigt anser jag mig böra biträda.

I § 12 mom. 7, som är nytt, har intagits bestämmelse angående befordran § 12 mom. 7. såsom bilaga av tidnings innehållsförteckning, s. k. löpsedel. Dylik innehållsförteckning sändes i ett eller flera exemplar till tidnings återförsäljare eller ombud för att anslås. Enligt nu gällande bestämmelser skall bilaga — såväl avgiftsfri som avgiftspliktig — följa med alla postabonnerade exemplar av tidningen. Att uppställa denna fordran beträffande nu ifrågakvarande förteckningar synes meningslöst. Då dessutom vikten av dessa innehållsförteckningar, som sändas endast i utgivarkorsband och endast i ett jämförelsevis ringa antal exemplar, icke synes böra medräknas i den årsvikt, som lägges till grund vid beräkandet av postabonnemangsavgiften, har det befunnits lämpligt att i förordningen intaga en särskild bestämmelse i ämnet.

Beträffande den förändrade avfattningen av § 13 anför *generalpoststyrelsen*:

§ 13.

Förevarande paragraf innehåller för närvarande stadgande angående skyldighet för tidningsutgivare att erlagga särskild ersättning till postverket för tidningens avlämnande till postbehandling å tid, då postanstalten icke hålles öppen för allmänheten. Det är således här fråga om en särskild förmån, som beredes utgivaren. Det kan även i andra fall än det i denna paragraf berörda inträffa, att postverket genom vidtagande av särskilda anordningar skulle vara i tillfälle att göra tidningsutgivarna tjänster, därest generalpoststyrelsen ägde befogenhet att härför uppbära skälig ersättning. Denna fråga kan sägas hava blivit aktuell därigenom, att vissa tidningsutgivare velat genom egen försorg utdela postabonnerade tidningar, som ankommit till postanstalt å sådan tid på söndagar, att den enda brevbäringsturen för dagen redan tagit sin början. I dylikt fall vore det säkerligen för alla parter bäst, om utdelningen verkställdes av postverket, men detta skulle givetvis förorsaka postverket ökade kostnader. Överhuvud taget måste det anses önskvärt, att generalpoststyrelsen äger be-

*Departements-
chefen.*

fogenhet att för särskilda fall ordna efter förhandenvarande omständigheter. Med anledning härav har bestämmelsen i § 13 utvidgats att avse icke blott inlämning utan även utlämning av tidning.

Mot vad styrelsen sålunda föreslagit har jag intet att erinra.

Ikraftträdande.

Vad beträffar den föreslagna tidpunkten för nya förordningens ikraftträdande, den 1 januari 1933, hava *styrelserna för publicistklubben* och *svenska tidningsutgivareföreningen* hemställt, att föreskrifterna i § 11 rörande utgivarkorsband samt i § 12 måtte träda i kraft redan den 1 juli 1932.

Med anledning härav har *generalpoststyrelsen* förklarat sig vidhålla sitt förslag samt till stöd härför anfört följande:

Visserligen har generalpoststyrelsen i sin skrivelse — på grund av upplysningar, som lämnats av tidningarnas representanter — uttalat den förmodan, att den föreslagna sänkningen av utgivarkorsbandsportot komme att tillföra postverket ökad trafik, men det kan näppeligen påräknas, att denna ökning inträder omedelbart. Det torde säkerligen dröja någon tid, innan tidningarna hunnit omlägga sin expedition. Det är därför att förmoda, att postverkets inkomster i första hand komme att nedgå. Risken härav är mindre ju längre tid, som förflyter mellan författningens antagande och dess ikraftträdande. I den beräkning angående postverkets inkomstöverskott för budgetåret 1932/1933, som styrelsen avgav den 11 november 1931, har man utgått ifrån, att någon ändring av postavgifterna icke skulle vidtagas under år 1932. Härtill kommer, att ändringen komme att medföra vissa anordningar inom postverket, såsom utarbetande, tryckning och distribution av nya blanketter, utfärdande av nya bestämmelser för postanstalterna m. m. Huruvida detta skulle medhinnas i erforderlig tid före den 1 juli är beroende av när den nya tidningsförordningen bleve utfärdad.

Vad § 12 i förslaget beträffar så torde det väl icke vara av något större intresse för publicistklubben eller svenska tidningsutgivareföreningen, om avgiften för tidningsbilaga höjes ett halvt år förr eller senare.

Departementschefen.

I betraktande av vad generalpoststyrelsen anfört och med hänsyn till den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av inkomsterna under budgetåret 1932/1933 av postverkets rörelse anser jag mig icke böra ifrågasätta tidigare dag för ikraftträdandet än den av styrelsen föreslagna.

Departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga det i statsrådsprotokollet intagna, av departementschefen förordade förslaget till förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Fredric Hawerman.

Bilaga.

Uppgift å beräknade postavgifter för helår för vissa i 1931 års taxa intagna tidningar. Avgifterna äro beräknade utan eventuellt avdrag för inslagning genom tidningsutgivarens försorg.

Tidning	Årsvikt kg.	Pris hos utgivaren kr.	1916 års förordning oförändrad kr.	Nuvarande avgift kr.	General- poststyrel- sens förslag kr.
<i>7 gånger i veckan:</i>					
Svenska Dagbladet: A.	67.2	22: 11	5: 47	13: 89	12: 81
Stockholms-Tidningen: A.	57.7	19: 86	4: 82	12: 14	11: 21
Stockholms Dagblad: A.	47.6	9: 76	4: 02	10: 24	9: 61
Sydsvenska Dagbladet Snällposten . . .	43.3	15: 33	3: 89	9: 67	8: 97
Dagens Nyheter: B.	40.0	6: 19	3: 47	8: 81	8: 33
Social-Demokraten: A.	36.0	25: 49	3: 61	8: 51	7: 69
Göteborgs-Tidningen	18.4	7: 24	2: 23	5: 26	4: 97
<i>6 gånger i veckan:</i>					
Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tid- ning: A.	41.3	12: 96	3: 60	9: 04	8: 41
Göteborgs Morgonpost: A.	27.1	9: 41	2: 69	6: 59	6: 17
Östgöta Correspondenten	23.8	10: 07	2: 47	5: 93	5: 53
Svenska Morgonbladet: A.	21.0	12: 53	2: 34	5: 47	5: 05
Helsingborgsposten: A.	19.8	12: 70	2: 28	5: 30	4: 89
Arbetsbladet: A.	16.4	10: 26	2: 05	4: 74	4: 41
Blekinge Läns Tidning	15.9	9: 45	1: 97	4: 55	4: 25
Gotlands Allehanda	8.8	6: 69	1: 50	3: 31	3: 13
<i>4 gånger i veckan:</i>					
Smålandsposten	12.0	4: 70	1: 40	3: 30	3: 13
Nya Växjöbladet	10.8	4: 87	1: 34	3: 13	2: 97
Norrbottnens Allehanda	7.2	3: 38	1: 13	2: 62	2: 49
Gotlänningen	5.7	4: 72	1: 04	2: 28	2: 17
<i>3 gånger i veckan:</i>					
Nya Vermlands-Tidningen: B.	15.5	3: 26	1: 49	3: 74	3: 53
Upsala Nya Tidning: B.	12.0	4: 94	1: 28	3: 06	2: 89
Hässleholms-Tidningen Norra Skåne . .	10.0	6: 25	1: 19	2: 75	2: 57
Borlänge Tidning	7.9	5: 11	1: 05	2: 39	2: 25
Elfsborgs Läns Tidning	6.6	3: 29	0: 95	2: 21	2: 09
Ölandsbladet	4.9	4: 63	0: 86	1: 87	1: 77
<i>2 gånger i veckan:</i>					
Svenska Morgonbladet: D.	7.2	3: 66	0: 90	2: 14	2: 01
Aftonbladet: D.	6.8	3: 53	0: 84	1: 97	1: 85
Svenska Landsbygden	5.8	4: 20	0: 79	1: 80	1: 69
Hvetlanda-Posten	4.1	3: 37	0: 71	1: 63	1: 53
Sunne-Bygden	3.1	1: 54	0: 63	1: 46	1: 37
Tidning för leveranser till staten . . .	1.2	1: 88	0: 51	1: 12	1: 05
<i>1 gång i veckan:</i>					
Vecko-Journalen	11.8	21: 09	1: 37	2: 91	2: 65
Allt för Alla	8.2	10: 32	0: 97	2: 18	2: 17
Hemmets Journal	6.5	13: 10	0: 91	1: 90	1: 85
Byggnadsvärlden	5.5	8: 37	0: 75	1: 63	1: 69
Svensk Damtidning	4.4	7: 55	0: 68	1: 45	1: 53
Konsumentbladet	2.8	3: 95	0: 48	1: 05	1: 21
Såningsmannen	2.4	4: 95	0: 50	1: 05	1: 21
Svenska Familjetidningen	2.3	1: 95	0: 45	1: 05	1: 21
Svensk Idrott	0.6	3: 29	0: 35	0: 71	0: 89